

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe

Merkinnät ja määräykset

Luonnos MKH 22.11.2021, 53 §

Viranomaisvaiheen kaavaehdotus, MKH 28.3.2023, 40 §

Ehdotus MKH 19.12.2023, 176 §

Hyväksytty maakuntavaltuustossa xx.xx.xxxx, xx§

Voimaantulo MKH xx.xx.xxxx, xx§

Sisällys

0.	LUKUOHJE MAAKUNTAKAAVAMERKINTÖIHIN	3
1.	KOKO MAAKUNTAKAAVA-ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET	5
2.	KEHITTÄMISPERIAATEMERKINNÄT	8
3.	ALUEEN TAI KOHTEEN ERITYISOMINAISUUTTA KUVAAVAT MERKINNÄT	13
4.	ALUEVARAUS- JA KOHDEMERKINNÄT	18
5.	VIIVAMERKINNÄT	24
6.	JOROISTEN KUNTAA KOSKEVAT MUUT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET	27
7.	LIITTEET	29
	7.1 Osa-aluekartat: Taajamien kulttuuriympäristöt	29
	7.2 Seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa ohjaavat kartat	30

0. LUKUOHJE MAAKUNTAKAAVAMERKINTÖIHIN

Maakuntakaavan tehtävä on ohjata kuntien yleis- ja asemakaavoja. Maakuntakaavassa määritellään tärkeimpien valtakunnallisten, maakunnallisten ja seudullisten alueidenkäyttökysymysten perusratkaisut. Sen oikeusvaikutteisuus kohdistuu viranomaisiin, joiden on suunnitellussaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta, otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään sen toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista (Alueidenkäyttölaki, 32§). Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisten yleis- ja asemakaavojen alueilla kuin silloin, kun kyseisiä kaavoja muutetaan.

Maakuntakaava on yleispiirteinen kaava. Yleispiirteisyys koskee sekä kaavan sisältöä ja esitystapaa että tulkintaa. Jos alueidenkäyttöön liittyy erityisiä ohjaustarpeita, esimerkiksi rakentamisrajoitus tai eri maankäyttömuotojen yhteensovittamistarve, voidaan esittää yksityiskohtaisia aluerajauksia. Maakuntakaavan aluerajauksetkin tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa (kuntien yleis- ja asemakaavoissa). Oikeusvaikutteisia asiakirjoja ovat kaavakartat sekä niihin liittyvät merkinnät- ja määräykset liitteineen. Kaavan tulkintaan liittyy olennaisesti myös kaavaselostus, jossa on kuvattu muun muassa kaavaratkaisun perusteluja ja vaikutuksia. Kaavaselostus ei ole oikeusvaikutteinen kaava-asiakirja.

Maakuntakaavaan liittyy koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä. Niiden lisäksi kaavassa käytetään aluevaraus-, kohde-, viiva-, ominaisuus- sekä kehittämisperiaatemarkintöjä, joihin liittyy kehittämisperiaatteita, suunnittelumääräyksiä tai suunnitteluohjeita. Alueella voi olla samanaikaisesti voimassa useita eri markintöjä. Tulkittaessa päällekkäisten markintöjen keskinäistä suhdetta on otettava huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyys, eri markintäyppien luonne ja markintöihin liittyvät määräykset. Päällekkäisten kaavamarkintöjen suunnittelumääräyksiä tulee tulkita ja toiminnot sovittaa yhteen siten, että markintöjen osoittamat alueidenkäytön periaatteet voivat toteutua.

Kehittämisperiaatemarkinnöillä osoitetaan vyöhykkeitä, alueita ja yhteyksiä, jotka ovat merkittäviä maakunnan tavoitellun kehityksen kannalta, mutta joita ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa kohdennettuina aluevarauksina kartalla. Kehittämisperiaatemarkintöjä koskevat aluevarauksitarpeet on tarkoituksenmukaista tutkia kuntatasolla tai muun toteuttavan suunnittelun yhteydessä.

Kehittämisperiaatemarkinnat ovat kaavan muihin markintöihin nähden päällekkäisiä. Niillä pyritään havainnollistamaan maakunnan strategisia linjauksia, jotka tulevat maakuntasuunnitelmasta ja maakuntaohjelmasta. Kehittämisperiaatemarkinnällä osoitettavan osa-alueen sisälle voi siten sijoittua eri merkinnöin osoitettua alueidenkäyttöä tai alueiden erityisominaisuuksia. Kehittämisperiaatemarkinnat osoittavat alueidenkäytön ja toimintojen alueellisen ulottuvuuden periaatetasoisesti, kun taas aluevaraukset ovat täsmällisiä kannanottoja toiminnoista ja niiden aluetarpeista. Kehittämisperiaatemarkinnällä on osoitettu esimerkiksi valtateiden 5, 9 ja 23 kehittämisvyöhykkeitä.

Kehittämisperiaatemarkintään liittyvä suunnittelumääräys on luonteeltaan kehittämisperiaate eli tarkempaa suunnittelua ohjaava linjaus tai kehittämistavoite.

Aluevarausmerkinnöillä osoitetaan alueen pääasiallinen käyttötarkoitus ja ne ovat toisensa poissulkevia siten, että samalla alueella ei voi samanaikaisesti olla voimassa kahta eri aluevarausmerkintää. Aluevarausmerkinnät voivat olla päällekkäisiä kehittämisperiaatteita tai erityisominaisuuksia osoittavien kaavamarkintöjen, samoin kuin aluevarauksiin rinnasteisten viiva- ja kohdemarkintöjen kanssa.

Erityisominaisuutta kuvaavaa markintää käytetään osoittamaan vähintään maakunnallisesti merkittäviä erityisominaisuuksia, joiden säilyttäminen halutaan turvata tai joiden asettamat reunaehdot on otettava huomioon alueiden käyttöä suunniteltaessa. Ominaisuusmerkintää käytetään mm. arvokkaiden geologisten muodostumien tai mineraalipotentialaisuuden osoittamisessa. Ominaisuusmerkintä voi olla päällekkäinen muiden kaavamarkintöjen kanssa.

Aluevarausmerkintöihin rinnasteiset **viiva- ja kohdemerkinnät** ovat aluevarausmerkinnöistä poiketen kaavan muihin merkintöihin nähden päällekkäisiä. Kohdemerkintöjä käytetään kaavan mittakaavaan nähden pieniä alueita (alle 20 ha) osoitettaessa tai kun korostetaan merkinnän yleispiirteisyyttä, jolloin tarkempi määrittely tehdään vasta yksityiskohtaisemmissa kaavoissa. Viivamerkinnöillä esitetään esimerkiksi liikenneyhteyksiä ja yhdyskuntateknisiä verkostoja.

Maakuntakaavan merkintöihin liittyy **suunnittelumääräyksiä, suojelumääräyksiä, näitä kevyempiä suunnitteluohjeita ja tavoitteellisia kehittämisperiaatteita**. Suunnittelumääräyksillä ohjataan kuntien kaavoitusta ja muuta eri viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua. Suunnittelumääräyksellä ei kuitenkaan voida velvoittaa kuntaa tai muuta viranomaista maakuntakaavaa toteuttavan suunnittelun aloittamiseen. Suunnittelumääräyksiä rinnalla voidaan käyttää myös kevyempää suunnitteluohjetta tai tiukempaa oikeusvaikutteista suojelumääräystä.

Merkinnän kuvauksella (teksti, joka on merkinnän nimen alapuolella) selvennetään merkinnän tarkoitusta, mutta sillä ei ole oikeusvaikutuksia.

Tiettyihin maakuntakaavan merkintöihin liittyy Maankäyttö- ja rakennuslain (1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölain) 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Rakentamisrajoitus mainitaan merkinnän kuvauksen yhteydessä. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa, mutta Pohjois-Savon maakuntakaavassa näin ei ole ollut tarpeen menetellä.

Jos alueella on rakentamisrajoitus, maakunnan liitto voi kieltää käyttämästä aluetta kaavaehdotuksen tai hyväksytyn kaavan vastaiseen rakentamiseen. Liitto voi kieltää käyttämästä aluetta vain, mikäli se on maankäytön järjestämisen turvaamiseksi tarpeen. Rajoitus ei kuitenkaan koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

1. KOKO MAAKUNTAKAAVA-ALUETTA KOSKEVAT SUUNNITTELUMÄÄRÄYKSET

Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Ilmastomuutoksen hillintä ja sopeutuminen on otettava huomioon kaikessa alueidenkäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä toimenpiteissä koko maakunnan alueella. Hiilinieluja pyritään lisäämään ja hiilensidontaa parantamaan. Turvemaiden hiilivarastojen säilyttämiseen tulee etsiä keinoja esim. kuntien ilmastosuunnitelmissa.

Sään ääri-ilmiöiden yleistymisen ja voimistumisen aiheuttamiin muutoksiin tulee varautua maankäytön suunnittelussa. Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina erityisesti lisälmen, Kuopion, Varkauden ja Kiuruveden keskustaajamissa. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. Taajamien hulevesien haltuunotossa ja käsittelyssä tulee järjestää imeytysalueita.

Liikenneväylät on suunniteltava kestämään sään ääri-ilmiöitä.

Pintavesien ekologinen tila

Vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimissa on pyrittävä parantamaan pintavesien ekologista tilaa. Tavoitteena Pohjois-Savon alueella on nostaa pintavesien ekologinen tila hyväksi tai erinomaiseksi kaikilla vesistöillä v. 2040 mennessä.

Turvetuotanto

Turvetuotannossa on pyrittävä säilyttämään huoltovarmuuden kannalta riittävä vähimmäistaso. Turvetuotantoa ohjataan jo luvitetuille, käytössä oleville ja käyttöön valmistelluille alueille. Uusien tuotantoalueiden tulee sijoittua ei-luonnontilaisille turvemaille.

Turvetuotantoalueiden suunnittelussa ja ympäristöluvituksessa on huolehdittava luonnonarvojen säilymisestä eikä toiminnasta saa aiheutua vesistö-, pöly- tai muita ympäristöhaittoja. Ennen alueilla tehtävää turpeenottoa tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen, jotta arkeologisen inventoinnin tarve voidaan arvioida.

Turvetuotantoalueiden jälkikäyttönä voi olla esim. metsittäminen, energiakasvien viljely, palauttaminen kosteikkoalueeksi tai aurinkovoiman tuotanto.

Kaupunkiseudut

Kuopion, lisälmen ja Varkauden kaupunkiseuduilla tulee edistää elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta hyödyntämällä ja eheyttämällä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Ekologisten yhteyksien säilymistä tulee edistää.

Kuopion aluetta tulee kehittää valtakunnallisesti vetovoimaisena, yhdyskuntarakenteeltaan ja kaupunkikuvaltaan korkeatasoisena koulutuksen, osaamisen, yritystoiminnan, erikoiskaupan palvelujen sekä matkailu- ja vapaa-aikapalvelujen kokonaisuutena.

lisälmen ja Varkauden alueilla tulee huolehtia teollisuus- ja työpaikka-alueiden riittävästä tonttitarjonnasta, kehittää kaupunkikeskustojen vetovoimaisuutta sekä varmistaa monipuolinen palvelutarjonta.

Kulttuuriympäristö

Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan arkeologiseen kulttuuriperintöön ja sen ennakoivaan inventointiin mm. muinaisjäännösten ja historiallisen ajan muinaisjäännöspotentialin kartoittamisilla. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä sekä arvioitava arkeologisten selvitysten tarve. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointien ja modernin aikakauden kohteiden inventointitarpeeseen.

Tuulivoima

Tuulivoimarakentamisen maakunnalliset ja/tai ylimaakunnalliset yhteisvaikutukset on selvitettävä, kun tuulivoimahanke sijoittuu olevien tai suunniteltujen tuulivoima-alueiden läheisyyteen. Tuulivoima-alueen suunnittelussa on otettava huomioon asutukseen, elinkeinoihin, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön kohdistuvat yhteisvaikutukset. Haitallisia yhteisvaikutuksia on ehkäistävä.

Tuulivoima-aluetta suunniteltaessa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset, ja Pääesikunnalta tulee aina pyytää lausunto tuulivoimasuunnitelmista. Tuulivoimaloita ei saa rakentaa puolustusvoimien alueiden eikä tilapäisten lentopaikkojen läheisyyteen. Tarvittavat etäisyydet tulee tarkistaa viranomaisilta.

Tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon tuulivoimahankkeiden erilliset ja yhteisvaikutukset erilaisiin tutka- ja radiojärjestelmiin sekä ehkäistävä haitallisia vaikutuksia mm. muuttamalla tuulivoimaloiden korkeutta, lukumäärää tai sijoittelua.

Paikallisesti merkittävien (alle 7 voimalaa) tuulivoima-alueiden suunnittelu on mahdollista myös maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimapotentiaalien alueiden ulkopuolella. Edellytyksenä on, että maakuntakaavan keskeisiä tavoitteita ei vaaranneta.

Energiansiirtoyhteydet

Energiantuotantoalueita suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energiansiirtoyhteyksien järjestämiseen. Lähekkäin sijoittuvien energiantuotantoalueiden liittäminen sähkönsiirtoverkkoon on ensisijaisesti toteutettava olevaan johtokäytävään tai yhteiseen johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankkeiden kanssa.

Energiansiirtoyhteyksiä suunniteltaessa on otettava huomioon energiansiirto- ja -tuotantohankkeiden erilliset ja yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, elinkeinoihin, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologisiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Vähittäiskaupan suuryksiköt (voimassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheesta). Muutos koskee Joroisten kuntaa sekä joitakin aluerajauksia)

Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat, ellei selvitysten perusteella toisin osoiteta:

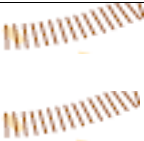
	Maakuntakaavojen alueet, joilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja muu kuin 4000 k-m2	Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja
Tilaa vaativa erikoiskauppa		
Kuopio	A 11.001, TP 11.801, TP 11.811, TP 11.814, T 11.800	12000
Iisalmi	A 21.001, TP 21.810, T 21.801, T 21.803	7000
Joroinen	A 4.001	5000
Siilinjärvi	A 13.001, TP 13.810	7000
Varkaus	A 51.001, TP 51.801, T 51.800	7000
Lapinlahti	A 24.001	5000
Leppävirta	A 52.001, T 52.801	5000
Kiuruvesi	A 23.001, T 23.800	5000
Suonenjoki	A 31.001	5000
Muu erikoiskauppa		
Kuopio	A 11.001, TP 11.801, TP 11.811, TP 11.814, T 11.800	5000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m² koko maakunnassa. Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m². Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Geoenergia (voimassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheesta)

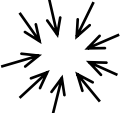
Yksityiskohtaisessa suunnittelussa uusia, erityisesti kaukolämpöverkoston ulkopuolella sijaitsevia asuin-, kauppa-, teollisuus- ja työpaikka-alueita suunniteltaessa on pyrittävä selvittämään geoenergian ja/tai muiden uusiutuvien energiankäyttömuotojen hyödyntämismahdollisuudet.

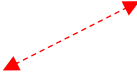
2. KEHITTÄMISPERIAATEMERKINNÄT

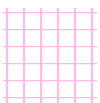
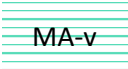
	VIITOSKÄYTÄVÄN, YSIKÄYTÄVÄN JA 23-KÄYTÄVÄN KEHITTÄMISVYÖHYKKEET Merkinnällä osoitetaan pääväyläasetuksen mukaisten valtatie 5 ja Savon radan, valtatie 9 sekä valtatie 23 ja Pieksämäki-Varkaus-Joensuu radan muodostamat ylimaakunnalliset aluekehittämisen ja elinkeinotoimintojen kehittämisvyöhykkeet. <i>Kehittämisperiaate:</i> Vyöhykkeitä kehitetään elinvoimaisina kansainvälisinä kehitys- ja liikennekäytävinä, joiden maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota pitkämatkaisen liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, joukkoliikenteen ja kestävä liikunnan edistämiseen, liikenteen ja matkailun palvelujen ja yritystoiminnan edistämiseen sekä kaikkien käyttövoimavaihtoehtojen saatavuuteen (AFIR-asetus). Lisäksi huomiota tulee kiinnittää liikenneympäristön laatuun, liikenteen haittojen vähentämiseen ja ekologisten yhteyksien jatkuvuuteen. Viitoskäytävän ja Ysikäytävän kehittämisessä on otettava huomioon, että valtatie 5 ja 9 sekä Savon rata kuuluvat yleiseurooppalaiseen TEN-T kattavaan verkkoon. Kuopion kaupunkiseutu on TEN-T kaupunkisolmukohta. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon lentoliikenteen, korkealuokkaisen maantie- ja rautatieliikenteen sekä energia- ja tietoliikennelinjojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle. Lisäksi on otettava huomioon digitalisaation ja liikenteen automaation tarpeet. Vyöhykkeillä tulee parantaa sekä turvata taajamajunaliikenteen kehittämisedellytykset.
	JOUKKOLIIKENTEEN KEHITTÄMISVYÖHYKE Merkinnällä osoitetaan maakunnan joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke, jonka ydinalue (musta) yhdistää mm. keskeiset työssäkäyntialueet. Merkinnän laajempi vyöhyke (harmaa) tavoittaa kaikki kuntakeskukset. <i>Kehittämisperiaate ydinalueelle:</i> Joukkoliikennettä tulee kehittää kilpailukykyiseksi vaihtoehdoksi henkilöautolle niin työ- kuin asointiliikenteessä. Iisalmen, Keiteleen, Kuopion, Varkauden ja Vieremän työssäkäyntialueiden liikennejärjestelmiä tulee kehittää siten, että kestävä liikkuminen, joukkoliikenteen palvelutarjonta, siirtymiset eri liikkumismuotojen välillä, liikenneturvallisuus ja liikenteen sujuvuus paranevat. <i>Kehittämisperiaate laajalle vyöhykkeelle:</i> Vyöhykkeellä tulee edistää kuntakeskustojen saavutettavuutta joukkoliikenteellä. Kehittämisessä tulee ottaa huomioon liikenteen digitaaliset ratkaisut ja kutsujoukkoliikenne.
	KAUPUNKIVERKKO Merkinnällä osoitetaan ylimaakunnallinen maaseutukaupunkien verkko, joka yhdistyy Pohjois-Pohjanmaalla olevaan Oulun eteläisen alueen kaupunkiverkkoon. <i>Kehittämisperiaate:</i> Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa kaupan ja muiden palvelujen, elinkeinoelämän, asutuksen, liikenteen ja virkistystoimintojen sijoittelussa on pyrittävä tehostamaan verkostokaupungin olemassa olevien yhdyskuntien alueidenkäyttöä kuntien välisellä yhteistyöllä ja työnjaolla.

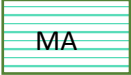
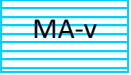
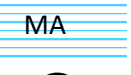
	KUOPIO-SIILINJÄRVI-TAHKO MATKAILUN KEHITTÄMISKÄYTÄVÄ Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävä matkailun kehittämiskäytävä Kuopion, Siilinjärven ja Tahkon matkailukeskuksen välillä. <i>Kehittämisperiaate:</i> Matkailukeskusten ja -alueiden verkottumista kehitetään niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Kehittämiskäytävän suunnittelussa on otettava huomioon matkailun tarvitsema seudullinen, kestävää saavutettavuutta tukeva, liikennejärjestelmä ja sen edellyttämä maankäytön suunnittelu.
	MATKAILUN VETOVOIMA-ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät matkailun, asumisen ja virkistystoiminnan aluekokonaisuudet Tervossa ja Leppävirralla. Niihin sisältyvät itse matkailukohde lähialueineen sekä siihen liittyvät suojelu- ja muut alueet, joista on mahdollista kehittää matkailu- ja virkistystoimintaa palveleva laaja kokonaisuus. <i>Kehittämisperiaate:</i> Matkailun vetovoima-alueiden verkottumista alueen palveluntuottajien kanssa kehitetään niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Matkailun kehittämisessä ja alueen käytön suunnittelussa tulee edistää yhteistyöllä yksityisten ja julkisten toimijoiden kesken suojelualueverkoston, rakennetun kulttuuriympäristön, arvokkaiden maisema-alueiden sekä arkeologisen kulttuuriperinnön kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää hyödyntämistä. Tervossa Eerikkala, kuntakeskuksen, Äyskosken ja Huuhtajankosken alueella tulee kehittää asumisen, loma-asumisen, matkailun ja muun elinkeinotoiminnan yhdistämistä. Leppävirralla Sorsakosken, kuntakeskuksen ja Konnuksen alueilla tulee huolehtia merkittävästä rakennetusta kulttuuriympäristöstä, sen matkailupotentiaalista ja alueen monipuolisista palveluista.
	MATKAILUN VETOVOIMAKOHDE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät matkailun vetovoimakohdetta. <i>Kehittämisperiaate:</i> Matkailun vetovoimakohdeiden verkottumista alueen palveluntuottajien kanssa kehitetään niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Matkailun kehittämisessä tulee edistää suojelualueverkoston, rakennetun kulttuuriympäristön, arvokkaiden maisema-alueiden sekä arkeologisen kulttuuriperinnön kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää hyödyntämistä.
	MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KEHITTÄMISVYÖHYKE Merkinnällä osoitetaan vähintään maakunnallisesti merkittäviä virkistys- ja luontomatkailun alueita, joiden ytimenä on kansallispuisto tai muu luontomatkailun kohde. <i>Kehittämisperiaate:</i> Kehittämisyöhykkeiden verkottumista kehitetään niin, että muodostuu toimivia palvelukokonaisuuksia. Matkailun ja virkistyskäytön kehittämisessä sekä alueen käytön suunnittelussa tulee edistää ylikunnallisella yhteistyöllä yksityisten ja julkisten toimijoiden kesken kansallispuistojen, suojelualueverkoston, rakennetun kulttuuriympäristön, arvokkaiden maisema-alueiden sekä arkeologisen kulttuuriperinnön kulttuurisesti ja ekologisesti kestävää hyödyntämistä. Kansallispuistojen kestävää saavutettavuutta tulee edistää.

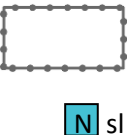
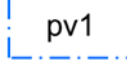
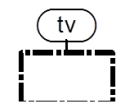
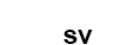
	VESIMATKAILUN KEHITTÄMISALUE Vesimatkailun kehittämisalueina osoitetaan maakunnallisesti merkittävät järvalueet, joiden kehittämistarpeet kohdistuvat ensisijaisesti järviluontoon liittyvien aktiviteettien, veneilyn, melonnan ja kalastuksen edistämiseen. Kehittämisaalueeseen kuuluu myös erityisiä alueita, joilla yhdistyy asuminen, loma-asuminen, matkailu ja virkistys. <i>Kehittämisperiaate:</i> Vesimatkailun kehittämisessä ja alueen käytön suunnittelussa edistetään suojelualueverkoston, arvokkaiden maisema-alueiden ja arkeologisen (ml. vedenalaisen) kulttuuriperinnön ekologisesti ja kulttuurisesti kestävä hyödyntämistä. Kansallisen kaupunkipuiston saaristossa Kallavedellä tulee edistää kestävä saavutettavuutta. Saaristossa on tarve rantautumispaikoille ja päivämatkailijoiden tukikohdille. <i>Suunnittelumääräys:</i> Varkaudessa ja Joroisissa vesimatkailun kehittämisessä tulee ottaa huomioon erittäin uhanalaisen saimaannorpan esiintyminen.
	MAASEUDUN KEHITTÄMISVYÖHYKE: RUUANTUOTANNON YDINALUE Merkinnällä osoitetaan elinvoimaisen maatalouden ja alkutuotannon ydinalueita. Alueisiin kohdistuu maaseudun, maaseutuelinkeinojen ja kiertotalouden kehittämiseen sekä luonnon monimuotoisuuden parantamiseen ja päästöjen vähentämiseen liittyviä tarpeita. Merkinnällä on tunnistettu nykyisiä maidon-, lihan- ja marjantuotannon alueita. <i>Kehittämisperiaate:</i> Vyöhykkeen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä. Tavoitteena on päästöjen vähentäminen. Biomassojen käyttöä biokaasuksi edistetään. Liikennejärjestelmän kehittämisessä tulee huomioida tiloille suuntautuva raskas liikenne.
	EKOLOGINEN YHTEYS Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät ekologiset yhteydet. Nämä voivat olla maa- ja metsätalouskäytössä olevia alueita. Ekologiset yhteydet kytkevät maakunnallisesti merkittäviä luontoarvoja omaavia alueita toisiinsa. Ekologinen yhteys turvaa lajiston liikkumis- ja leviämismahdollisuuksia. <i>Kehittämisperiaate:</i> Ekologisen yhteyden säilyminen turvataan välttämällä sen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että muodostuu vaikutuksiltaan laajoja, pysyviä tai pitkäkestoisia epäjatkuvuuskohtia. Ekologiseen yhteyteen vaikuttavan suunnittelun tai lupaa edellyttävän toimenpiteen yhteydessä on huolehdittava, että maakunnallisesti merkittävä ekologinen yhteys säilyy tai toteutuu jatkuvuuden turvaavalla tavalla. Kestävä metsätalous on yksi keino turvata ekologisen yhteyden säilyminen.
	LUONNON YDINALUE Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -alueiden ja luonnonsuojelualueiden keskittymiä sekä muita maakunnallisesti merkittäviä monimuotoisimpia luontoalueita ja järviluontokokonaisuuksia. <i>Kehittämisperiaate:</i> Alueiden käytössä edistetään luonnon monimuotoisuutta ja luonnonsuojelualueiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä.

	TAAJAMATOIMINTOJEN KEHITTÄMISVYÖHYKE Merkinnällä osoitetaan maakunnan suurimmat monipuolisen palvelutarjonnan taajamat, joiden yhdyskuntarakenteen kehittämisellä on merkitystä koko maakunnan kannalta. Vyöhyke kattaa alueidenkäytön yhteensovittamista edellyttäviä asumiseen, palvelu-, teollisuus- ja työpaikkatoimintoihin, virkistykseen, luonnonsuojeluun sekä liikenteelle ja logistiikalle varattavia alueita. Merkintään sisältyy periaatetasolla laajentumisvaraa, jonka toteutusedellytykset selvitetään yksityiskohtaisessa suunnittelussa. <i>Kehittämisperiaate:</i> Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen yhdyskuntarakennetta tulee kehittää ja tehostaa nykyiseen rakenteeseen tukeutuen. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä tulee parantaa. Vyöhykkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee vahvistaa alueiden omaleimaisuutta sekä virkistys-, luonto- ja kulttuuriympäristön arvoja. Päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet seudullisille virkistysalueille on turvattava. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää ekologisen verkoston kytkeytymistä niin vyöhykkeen sisällä kuin sen ulkopuolelle. Lisäksi on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa heikennä merkittävästi Natura 2000-verkoston kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Isalmen, Kuopion, Siilinjärven ja Varkauden seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden koon alarajat osoitetaan <i>Merkinnät- ja määräykset</i> -asiakirjan liitekartoissa.
	YHDYSKUNTARAKENTEEN LAAJENEMISSUUNTA Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävää yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa. <i>Kehittämisperiaate:</i> Yhdyskuntarakenteen laajentamista suunniteltaessa tulee varmistaa liikenteelliset edellytykset uusien alueiden toteuttamiselle sekä turvata virkistys- ja ekologiset yhteydet, luontoarvot sekä maisemalliset arvot.
	YHDYSKUNTARAKENTEEN EHEYTTÄMISTARVE Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntarakenteen ja toimivan raidejoukkoliikenteen kehittämisen kannalta tavoiteltavat, maakunnallisesti merkittävät eheyttämistarpeet. <i>Kehittämisperiaate:</i> Aluetta kehitetään joukkoliikenteeseen ja erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvana, tehokkaasti rakennettuna taajama- tai keskustatoimintojen alueena. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon liityntäpysäköinti.
	TIELIIKENTEEN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan ne tieyhteydet, joiden tarve on todettu, mutta joiden sijaintia ei ole yksityiskohtaisesti suunniteltu tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen tielinjauksen osoittaminen ole mahdollista.
	VESILIIKENTEEN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan sellaisia vesiliikenteen yhteyksiä, joiden tarve on todettu, mutta joiden sijaintia ei ole yksityiskohtaisesti suunniteltu.

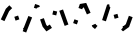
	KIERTOTALOUDEN KEHITTÄMISALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät kiertotalouden kehittämisalueet.
	SELVITYSALUE, se-2 Merkinnällä osoitetaan valtateiden 5 ja 9 risteysseutua, jossa on tunnistettu potentiaalia kehittää alueen maankäyttöä.
	SÄHKÖNSIIRTOLINJAN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan uusia sähkönsiirtolinjojen pitkän aikavälin yhteystarpeita, joiden sijaintiin ja toteuttamiseen liittyy epävarmuutta. Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on selvittävä alueiden käytön kannalta tarkoituksenmukaisimmat ja ympäristön kannalta vähiten haitalliset vaihtoehdot.

	3. ALUEEN TAI KOHTEEN ERITYISOMINAISUUTTA KUVAAVAT MERKINNÄT
	LAAJAT METSÄPEITTEISET ALUEET Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat metsäpeitteiset alueet, jotka ovat ja säilyvät ensisijaisesti metsätalouskäytössä.
	HARJU-, KALLIO- TAI MOREENIALUE Merkinnällä osoitetaan alueet, joilla saattaa olla maa-aineslain 3§:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, kallio- tai moreenimuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojelu. Ennen alueilla tehtävää maa-ainestenottoa tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä museoviranomaiseen, jotta arkeologisen inventoinnin tarve voidaan arvioida. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden kasvillisuuteen ja veden laatuun.
	MINERAALIPOTENTIAALINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan erittäin hyvän potentiaalisuuden metallimalmi- ja teollisuusmineraalialueita. Alueella on poikkeuksellisen runsaasti tunnettuja esiintymiä ja/tai ne ovat vanhojen kaivosten lähiympäristöä. Lisämerkinnällä ek-1 osoitetuilla alueella on erityistä yhteensovittamisen tarvetta asumisen, vapaa-ajanasumisen, matkailun, luontoarvojen tai muun merkittävän erityispiirteen kanssa. <i>Suunnittelumääräys:</i> Mikäli alueen mineraalipotentiaalin hyödyntämistä edistetään, toiminta on sovitettava yhteen muun maankäytön kanssa. Alueiden erityispiirteet sekä toiminnan sosiaaliset, ympäristöön, luontoon ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset on otettava huomioon. Alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden suojeluperusteena olevia luonnonarvoja.
	VALTAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE Merkinnällä osoitetaan valtioneuvoston päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet, VAMA 2021 (MA-v). <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueen tai maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen erityispiirteitä tulee vaalia. Valtakunnallisesti merkittävien alueiden suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristöviranomaiselta ja museoviranomaisilta.

	MAAKUNNALLISESTI ARVOKAS MAISEMA-ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (MA). <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon maisema-alueen tai maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen erityispiirteitä tulee vaalia. Maakunnallisesti merkittävien alueiden suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristöviranomaiselta ja museoviranomaisilta.
	KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMISEN KANNALTA VALTAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet eli RKY-kohteet (MA-v, ma-v). <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Valtakunnallisesti merkittävien alueiden suunnittelussa on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristöviranomaiselta ja museoviranomaisilta. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön vaalimisen osalta vanhentuneiden asema- ja yleiskaavojen päivittämiseen.
 	KULTTUURIYMPÄRISTÖN TAI MAISEMAN VAALIMISEN KANNALTA MAAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE TAI KOHDE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet (MA, ma) sekä perinteisen maatalouden ja karjanhoidon muovaamat perinnebiotoopit (ma-b). Merkintä nostaa esille maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön, jonka suojelu- tai säilymisedellytykset ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa. <i>Suunnittelumääräys MA- ja ma-merkinnöille:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa on otettava huomioon rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu. Alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta vanhentuneiden asema- ja yleiskaavojen päivittämiseen. Rakennusten säilyttävään korjaamiseen tulee pyrkiä myös päästövaikutusten vuoksi. <i>Suunnittelumääräys MA-b ja ma-b-merkinnöille:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä.
	KAUPUNKIKUVAN KANNALTA MAAKUNNALLISESTI TÄRKEÄ ALUE Merkinnällä osoitetaan kaupunkikuvan kannalta maakunnallisesti merkittävät alueet, joiden ytimenä on esim. tori. Maakunnallisen merkityksen perusteena ovat asemakaavallinen ratkaisu, rakennetun ympäristön mittakaava, eheys ja kerroksellisuus. <i>Suunnittelusuositus:</i> Alueen tarkemmassa suunnittelussa tulee vaalia kaupunkikuvaa. Uudisrakentaminen ja täydentävä rakentaminen tulee sopeuttaa alueen kaupunkikuvaan. Asemakaavallisia ratkaisuja, kuten esim. tori-alueen kokoa, muotoa ja rajautumista, tulee myös vaalia.
	TAAJAMAN KULTTUURIYMPÄRISTÖ Merkinnän alueella sijaitsevat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet ja -alueet on esitetty osa-aluekohtaisissa liitekartoissa maakuntakaavan mittakaavan vuoksi.

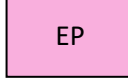
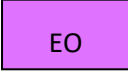
	NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVA ALUE Merkinnällä on osoitettu Natura 2000 -ohjelmaan sisältyvät alueet. Alueet on osoitettu SL-, S-, MU-, MY- ja V-aluevarauksin. <i>Suunnittelumääräys:</i> Natura-alueiden ja niiden viereisten alueiden käytön suunnittelussa sekä ekologista yhteyttä koskevalla alueella (kehittämisperiaatemerkintä) on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tarkasteltuna tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000-verkoston kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.
	POHJAVESIALUE Merkinnällä osoitetaan vedenhankinnan kannalta tärkeät tai vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet. Merkinnällä osoitetaan myös pohjavesialueet, joiden turvaaminen on pintavesi- ja maaekosysteemin kannalta tarpeellista (E-luokka). <i>Suunnittelumääräys:</i> Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma ja pohjavesialueiden suojelusuunnitelmat. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota erityisesti maaperä- ja pohjavesiolosuhteisiin sekä otettava huomioon pohjavesialueille sijoittuvien vedenottamoiden suoja-alueet.
	TUULIVOIMAPOTENTIALIALINEN ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät (7 tai useamman voimalan käsittävät) tuulivoimapotentiaaliset alueet. Alueiden päämaankäyttöluokka on kuitenkin muu kuin tuulivoimaenergian tuotanto, yleisimmin maa- ja metsätalous. <i>Suunnittelumääräys:</i> Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tai suunnittelussa tulee pyytää lausunnot asianomaisilta viranomaisilta mm. puolustusvoimien tutkajärjestelmästä, lentoliikenteen turvallisuusvaatimuksista (ilmailulain 165 §:n mukainen lentoestelupa), liikenneväylien suojaetäisyyksistä, säätutkista ja telemastoista johtuvista rajoitteista. Tuulivoima-aluetta suunniteltaessa tulee ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet. Ennen tuulivoima-alueiden tarkempaa suunnittelua ja toimenpiteitä tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen arkeologisen inventoinnin tarpeen arvioimiseksi. Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa on otettava huomioon, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on otettava huomioon erityisesti vaikutukset linnustoon. Susireviirille sijoittuvan tuulivoima-alueen toteutuskelpoisuutta arvioitaessa tulee selvittää vaikutukset susille.
	SUOJAVYÖHYKE, sv-11 Merkinnällä osoitetaan Seveso III -direktiivissä tarkoitettujen tuotantolaitosten suojavyöhykkeet. Ajantasaiset suojavyöhykkeiden tiedot tulee tarkistaa viranomaiselta (TUKES).

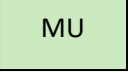
	Suunnittelumääräys: Suojavyöhykkeen sisällä alueen käytön suunnittelussa on selvitettävä tuotantolaitoksen toimintaan liittyvät riskit suuronnettomuusvaaran kannalta. Alueelle rakentamisen on tarkoitettu perustuvaksi yksityiskohtaisempaan suunnitteluun. Lupaharkinnan yhteydessä tulee huomioida erityisesti alueella oleva onnettomuusvaara ja ottaa huomioon turvallisuuden edellyttämät etäisyydet (MRA 57§). Suunniteltaessa alueen maankäyttöä ja harkittaessa uusia rakennuslupia on palo- ja pelastusviranomaisille, toiminnanharjoittajalle sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (TUKES) varattava mahdollisuus lausunnon antamiselle. Lausunnot tulee pyytää myös harkittaessa lupaa olemassa olevan rakennuksen laajennukselle tai käyttötarkoituksen muutokselle, jos laajennushanke tai käyttötarkoituksen muutos lisää suuronnettomuusriskille altistuvien henkilöiden määrää merkittävästi. Alueelle ei tule sijoittaa toimintoja, jotka lisäävät merkittävästi suuronnettomuusriskille altistuvien määrää, kuten kouluja, päiväkoteja, sairaaloita tms. Alueelle voidaan sijoittaa muuta teollisuutta tai muuta vastaavaa toimintaa. Suojavyöhykkeen rajan sisäpuolella alueen käytön suunnittelussa ja rakentamisessa on otettava huomioon mahdolliset jätteenkäsittelyalueen ympäristövaikutukset.
— sv —	SUOJAVYÖHYKE, sv-21 Merkinnällä osoitetaan jätteenkäsittelyalueiden ja kaivostoimintojen alueiden suojavyöhykkeet. Suunnittelumääräys jätteenkäsittelyalueiden suojavyöhykkeille: Jätteenkäsittelyalueen suojavyöhykkeen rajan sisäpuolella alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon jätteenkäsittelyalueen ympäristövaikutukset. Suunnittelumääräys kaivostoimintojen alueiden suojavyöhykkeille: Suunniteltaessa alueen käyttöä on otettava huomioon kaivostoiminnasta aiheutuvat ympäristölliset häirtätekijät sekä alueella oleva onnettomuusvaara. Suunniteltaessa alueen käyttöä on palo- ja pelastusviranomaisille sekä toiminnanharjoittajalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen. Yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee yhteensovittaa kaivosteollisuuden tarpeet asumisen ja muiden maankäytön tarpeiden kanssa.
sv-8 	SUOJAVYÖHYKE, sv-8 (Rissala, yhdistelmärajaus) Merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien sotilasilmailun tilapäisen lentopaikan tai muita alueita, joilla on yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa otettava huomioon lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavien puolustusvoimien toimintojen rajoitteet. Yksityiskohtaisempaa suunnittelua koskevat rajoitukset voivat koskea esim. rakentamisen korkeutta, meluherkkiä toimintoja ja toimintojen laatua. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä puolustusvoimia palvelemaan rakentamiseen. Suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huomioitava puolustusvoimien toimintaedellytykset ja niiden kehittämismahdollisuudet. Suunniteltaessa alueen käyttöä on Puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen.
	LENTOMELUALUE Merkinnällä osoitetaan lentomelualue, jolla melutaso Lden on yli 55 dBA. Suunnittelumääräys: Alueelle ei tule yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa osoittaa uutta asuinrakentamista tai muita melulle herkkiä toimintoja. Alueelle voidaan sijoittaa lentoliikenteeseen liittyviä rakennuksia sekä muita toimintoja ja teollisuutta, joille lentomelu ei aiheuta haittaa.

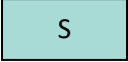
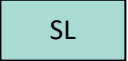
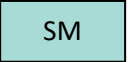
	LENTOMELUVARAUMA Merkinnällä osoitetaan aluetta, jolla varaudutaan lentomelun kasvuun. Meluvarauma-alueen rajaus on laadittu Puolustusvoimien ja Finavian yhteistyönä ilman uusia laskennallisia selvityksiä. <i>Suunnittelumääräys:</i> Tarkemmassa alueidenkäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lentomelun mahdollinen lisääntyminen jo ennen kuin alueelta on käytettävissä päivitetty meluselvitys. Merkintä on voimassa korkeintaan 3 vuotta maakuntakaavan voimaantulosta tai siihen saakka, kunnes uusi meluselvitys valmistuu.
	LUONNONRAUHA-ALUE Merkinnällä osoitetaan luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävät luonnonrauha-alueet. Alueiden pääasiallinen maankäyttömuoto on maa- ja metsätalous. <i>Suunnittelusuositus:</i> Pysyviä toimintoja alueelle ja sen ympäristöön suunniteltaessa tulee kiinnittää huomiota luonnonrauhan säilymiseen alueella siten, että luonnon äänistä nauttiminen on mahdollista. Luonnonrauha-alueilla tulee säilyttää luonnollisen pimeän kokemus.
	KANSALLISPUISTO Merkinnällä osoitetaan Tiilikajärven, Etelä-Konneveden ja Linnansaaren kansallispuistojen alueita.
	KANSALLINEN KAUPUNKIPUISTO Merkinnällä osoitetaan Kuopion kansallisen kaupunkipuiston aluetta.

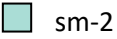
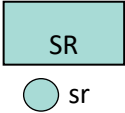
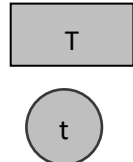
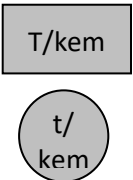
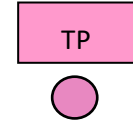
4. ALUEVARAUS- JA KOHDEMERKINNÄT

	TAAJAMAN RESERVIALUE Merkinnällä osoitetaan pitkällä aikavälillä toteutettavat seudullisesti merkittävät taajamat. <i>Suunnittelumääräys:</i> Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa alueen toteuttaminen asettuu maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeiseen aikaan. Kunta määrittelee alueen toteuttamisen tarkoituksenmukaisen ajoituksen suhteessa alueensa muiden taajamien kehittämiseen.
	MONIPUOLINEN PALVELUTAAJAMA Merkinnällä osoitetaan monipuoliset palvelutaajamat. Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat koskevat osaltaan myös monipuolisia palvelutaajamia. Alarajat ovat merkinnät- ja määräykset –asiakirjan liitteessä. <i>Suunnittelumääräys:</i> Kohdetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava monipuolisten palveluiden säilyminen, kehittäminen ja saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet taajamien ulkopuolelle.
	TAAJAMA Merkinnällä osoitetaan pienet palvelutaajamat ja pientaajamat. <i>Suunnittelumääräys:</i> Kohdetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uuden tai muuttuvan maankäytön tulee eheyttää yhdyskuntarakennetta, vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvata sen ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Suunnittelulla on varmistettava taajaman hyvät liikenneyhteydet päätieverkkoon sekä kevyen liikenteen turvallisuus ja toimintaedellytykset. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset ominaispiirteet.
	KYLÄ Merkinnällä osoitetaan maakunnan aluerakenteen kannalta merkittäviä kyliä tai lähekkäisten kylien kokonaisuuksia. <i>Suunnittelumääräys:</i> Tarkemmassa suunnittelussa on tuettava asumisen ohella kylän elinkeinotoimintoja, luotava edellytyksiä kulttuuriympäristön ja maisemallisten arvojen säilymiselle ja kehittymiselle sekä tuettava kylän omaehtoista kehittämistoimintaa. Täydennysrakentamista ohjataan ja edistetään yleiskaavoituksella, ellei tavoitteen mukainen yhdyskuntarakenne ja rakentamispaine edellytä asemakaavoitusta. Suunnittelussa hydynnetään ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria.

	Suunnittelussa tulee ottaa huomioon kylien mahdollisuudet lisätä monipaikkaisuutta ja vapaa-ajan asuminen käyttöastetta.
 ej	JÄTTEENKÄSITTELY- JA KIERTOTALOUSALUE Merkinnällä osoitetaan jätteenkäsittely- ja kiertotalousalueet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
 en	ENERGIAHUOLLON ALUE Merkinnällä osoitetaan merkittävimmät energihuollon alueet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
 EK ek	KAIVOSTOIMINTOJEN ALUE TAI KOHDE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kaivostoimintojen alueet. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueiden käytön suunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristö- ja meluvaikutukset. Suunniteltaessa alueen käyttöä on palo- ja pelastusviranomaisille ja tarvittaessa puolustusvoimille varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.
 EP	PUOLUSTUSVOIMIEN ALUE Merkinnällä osoitetaan puolustusvoimien käytössä olevat alueet, joille yleisön pääsy on kielletty tai rajoitettu. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä kiinnitettävä erityistä huomiota ympäristöarvoihin ja yleiseen turvallisuuteen.
 EO eo	MAA-AINESTEN OTTOALUE SORAN, MOREENIN JA HIEKAN OTTOA SEKÄ KALLIONLOUHINTAA VARTEN Merkinnällä osoitetaan maa-aineshuollon kannalta tärkeimmät soran, moreenin tai hiekanottoalueet sekä kallionlouhinta-alueet. <i>Suunnittelumääräys:</i> Laajoilla tai usean toimijan käyttämillä maa-ainesten ottoalueilla ottosuunnitelmien tulisi perustua koko alueen käsittävään osayleiskaavaan tai maisemaselvitykseen (MAL 5.1 §). Kun ottoalue sijaitsee ge -osa-alueilla tai on MY-alueen ympäröimä, alueeseen kohdistuu seuraava <i>suunnittelumääräys</i> : Alueiden käytön suunnittelussa tulee erityisesti ottaa huomioon ympäröivän harjualueen maisemalliset arvot ja harjumuodostuman luonteenomaiset piirteet sekä ympäröivä vesi- ja kulttuurimaisema. Ennen alueilla tehtävää maa-ainestenottoa tulee olla hyvissä ajoin yhteydessä museoviranomaiseen, jotta arkeologisen inventoinnin tarve voidaan arvioida. Alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pintavalumaolosuhteisiin.

	LENTOLIIKENTEEN ALUE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävät lentoasemat ja niiden toimintaan välittömästi liittyvät alueet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käyttöä suunniteltaessa on huomioitava Puolustusvoimien, siviililentoliikenteen ja lentorahtiliikenteen sekä lentoliikenteeseen liittyvien palvelutoimintojen tilatarpeet.
	LENTOPAIKKA Merkinnällä osoitetaan harrasteilmailun lentopaikkoja. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ylimaakunnallisen harrasteilmailun sekä kehittyvän sähköisen ilmailun, etälennonjohdon ja tilauslentoliikenteen tarpeet.
	YHDISTETTYJEN KULJETUSTEN TERMINAALI Merkinnällä osoitetaan Itä-Suomen yhdistettyjen kuljetusten terminaalin yleispiirteistä sijoittumispaikkaa. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Alueen käyttöä on suunniteltava niin, ettei melutaso alueen läheisillä taajamatoimintojen alueilla ylitä 55 dBA.
	RAIDELIIKENTEEN TERMINAALI Merkinnällä osoitetaan raakapuu- ja muiden lastaustermiinalien alueita. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käyttöä on suunniteltava niin, ettei melutaso alueen läheisillä taajamatoimintojen alueilla ylitä 55 dBA.
	SATAMA-ALUE Merkinnällä osoitetaan matkustaja- ja/tai tavaraliikenteen käytössä olevat syväsatamat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Satama-alueilla vedenalaisten muinaisjäännösten inventointitarve on selvitettävä ennen kuin alueilla tehdään vedenpohjaa muuttavia vesirakennustöitä.
	VENESATAMA, UITON TOIMINTAPAIKKA Merkinnällä osoitetaan tärkeimmät veneilyn käytössä olevat satamat ja laiturit sekä uiton toimintapaikat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISTÄ ULKOILUN OHJAAMISTARVETTA <i>Suunnittelumääräys:</i>

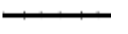
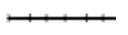
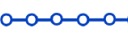
	Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon metsätalouden ja ulkoilukäytön tarpeet. Lisäksi on otettava huomioon alueen luontoarvot ja huolehdittava siitä, ettei hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen ja pienilmastoon.
 	MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA Merkinnällä osoitetaan kallio- ja harjualueet alueet, joilla on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia maisemaan liittyviä arvoja. Lisäksi merkinnällä osoitetaan mm. arvokkaita hiekkarantoja, kivikkoja sekä tuuli- ja rantakerrostumia. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on maa- ja metsätalouden ohella otettava erityisesti huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni-, kalliomuodostuman, hiekkarannan, kivikon sekä tuuli- ja rantakerrostumien luonteenomaiset piirteet.
	MATKAILU- JA VIRKISTYSPALVELUJEN KOHDE Merkinnällä osoitetaan vähintään maakunnallisesti merkittävät matkailupalvelukohteet. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota matkailun ja virkistykseen kanalta vetovoimaisen kohteen muodostamiseen sekä ottaa huomioon eri toimintojen ja rakentamisen sopeuttaminen ympäristöön. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueen pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen ja pienilmastoon.
 	VIRKISTYSKALASTUSALUE TAI -KOHDE Merkinnällä osoitetaan vähintään maakunnallisesti merkittävät virkistyskalastukseen liittyvät kohteet.
	SUOJELUALUE Merkinnällä osoitetaan vesilain sekä vesi- ja luonnonsuojelulain perusteella suojeltuja ja suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. <i>Suunnittelumääräys:</i> Maa-alueista perustetaan suojelualueita ja vesialueet tulee ottaa huomioon lupamenettelyissä.
 	LUONNONSUOJELUALUE Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
 	MUINAISJÄÄNNÖS Merkinnällä osoitetaan Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kaikki kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolailla. Rauhoitus koskee myös vielä löytämättömiä muinaisjäännöksiä. Alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suojelumääräys:</i>

	Muinaismuistolilla (295/1963) rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen käytön suunnittelussa on otettava huomioon alueella olevat muinaisjäännökset.
	MUU KULTTUURIPERINTÖKOHDE, sm-2 Merkinnällä osoitetaan muita kulttuuriperintökohteita, jotka eivät ole muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kohteen säilyttäminen on perusteltua historiallisen merkityksen ja kulttuuriperintöarvojen takia. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa tulee huomioida kohteen historialliset (esim. asutus-, elinkeino- ja sotahistorialliset) erityispiirteet. Kohdetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.
	RAKENNUSSUOJELUALUE, RAKENNUSSUOJELUKOHDE Merkinnällä osoitetaan lakien (mm. rakennusperintölain 2010/498) ja asetusten mukaan suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja vähintään maakunnallisesti merkittäviä rakennuksia, rakennusryhmiä tai alueita. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen tai kohteen suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon kulttuuriympäristön vaaliminen ja turvattava merkittävien kulttuuriarvojen ja ominaispiirteiden säilyminen. Aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista tulee pyytää alueellisen ympäristöviranomaisen ja museoviranomaisen lausunto.
	TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE TAI -KOHDE Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät teollisuus- ja varastoalueet, joilla on liikenteellisiä tai ympäristövaikutuksia. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön suunnittelussa tulee huolehtia siitä, että merkittävät ympäristöhäiriöt viereisille alueille esitetään. Alueen käytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomioita liikenneturvallisuuteen ja alueen kestävään saavutettavuuteen. Seveso III-kohteiden voimassa olevat suojaetäisyydet on tarkistettava.
	TEOLLISUUS- JA VARASTOALUE TAI -KOHDE, JOLLE SAA SIIJOITTAA VAARALLISIA KEMIKAALEJA VALMISTAVAN TAI VARASTOIVAN LAITOKSEN Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kemianteollisuuden alueet. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön ja sen lähiympäristön suunnittelussa tulee huomioida vaarallisten kemikaalien käytöstä ja varastoinnista aiheutuvat ympäristöriskit. Seveso III-kohteiden voimassa olevat suojaetäisyydet on tarkistettava.
	TYÖPAIKKA-ALUE TAI KOHDE Merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia. <i>Suunnittelumääräys:</i>

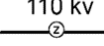
	Alueen käytön suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomioita alueen kestävään saavutettavuuteen ja kaupunkikuvaan. Alue on suunniteltava siten, että riittävät viheryhteydet viheralueiden välillä säilyvät.
V	VIRKISTYS-, RETKEILY- JA ULKOILUALUE Merkinnällä osoitetaan virkistykseen, ulkoiluun sekä retkeilytoimintaan tarkoitettut alueet ja/tai virkistyskeskuksia varten tarkoitettut alueet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke yksistään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueen pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin, maaston kulumiseen ja pienilmastoon.

5. VIIVAMERKINNÄT

mo 	MOOTTORITIE Olemassa oleva moottoritie. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
mo 	UUSI MOOTTORITIE Merkintä sisältää myös tarvittavat liittymä- ja rinnakkaistiejärjestelyt. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
vt/kt 	VALTATIE TAI KANTATIE Merkinnällä osoitetaan pääväyläasetuksen mukaiset valtatie 5 ja 9 sekä muut valtatie ja kantatie. Merkintä sisältää nykyiset liittymät sekä uudet liittymä- ja rinnakkaistiejärjestelyt. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
vt/kt 	UUSI TIEYHTEYS Merkintä sisältää myös tarvittavat liittymä- ja rinnakkaistiejärjestelyt. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
vt/kt 	MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA TIEYHTEYS Merkinnällä osoitetaan sellaisia aluerakenteen kannalta keskeisiä tieyhteyksiä, joille on odotettavissa merkittäviä, mutta yksityiskohtaisemmin suunnittelemtomia parantamistoimia, joilla on vaikutusta ympäröivään maankäyttöön. Merkintä sisältää myös parantamisen edellyttämät liittymä- ja rinnakkais-tiejärjestelyt sekä tielinjausmuutokset samassa maastokäytävässä. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Tieyhteyttä tulee kehittää siten, että se tukee ja mahdollistaa kaupunkiseudun aluerakenteen kehittymisen maakuntakaavaan sisältyvien maankäyttöratkaisujen mukaisesti. Suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin sekä geologisiin arvoihin.
st 	SEUTUTIE Seututiet yhdistävät kuntatason keskuksia tärkeimpiin liikennetarvesuuntiinsa ja kytkevät merkittävimmät muut liikennettä synnyttävät kohteet. Valtatieluokaisen moottoritien rinnakkaistie on yleensä seututie. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
yt 	YHDYSTIE Kaavassa osoitetaan huoltovarmuuden kannalta ja kansallispuistojen saavutettavuuden kannalta maakunnallisesti merkittävimmät yhdystiet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
kt -> vt	TIELUOKAN MUUTOS Merkintä osoittaa tavoitetta tieluokan muutoksesta kantatiestä valtatieksi. Merkinnällä osoitetaan nykyisiä kantateitä 77 ja 88.

	SAVONRATA: KAKSIRAITEINEN NOPEAN LIIKENTEEN PÄÄRATA Merkinnällä osoitetaan nopealle junaliikenteelle vaiheittain kehitettävä kaksiraiteinen päärata, Savon rata, jolla tavoitenoisuus on vähintään 160 km/h. Savonrata on pääväyläasetukseen ja yleiseurooppalaiseen TEN-T kattavaan verkkoon kuuluva rata. Merkintä sisältää myös uudet seisakkeet, terminaalit ja kohtaamispaikat sekä tasoristeyspoistot ja niiden edellyttämät tiejärjestelyt. Lisäksi merkintä mahdollistaa linjausmuutokset samassa maastokäytävässä. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tarkasteltuna tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin ja viheryhteyksien säilymiseen.
	MERKITTÄVÄSTI PARANNETTAVA RATA Merkinnällä osoitetaan Pieksämäki-Joroinen-Huutokoski-Varkaus-Joensuu, Siilinjärvi-Viinijärvi-Joensuu ja Iisalmi-Ylivieska-radat, joissa on merkittäviä parantamiseen, sähköistykseen ja kehittämiseen liittyviä tarpeita. Iisalmi-Ylivieska ja Siilinjärvi-Viinijärvi-Joensuu radat kuuluvat EU:n TEN-T kattavaan rataverkkoon. Iisalmi-Ylivieska rata on pääväyläasetuksen rautateiden pääväylä. Merkintä sisältää myös uudet kohtaamispaikat, terminaalit ja tasoristeyspoistot sekä niiden edellyttämät tiejärjestelyt. Lisäksi merkintä mahdollistaa linjausmuutokset samassa maastokäytävässä. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava siitä, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tarkasteltuna tai yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä Natura 2000-verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja. Suunnittelussa on erityisesti otettava huomioon vaikutukset Natura-alueiden pohjavesi- ja pintavalumaolosuhteisiin ja ekologisten yhteyksien säilymiseen.
	YHDYSRATA Merkinnällä osoitetaan henkilö- ja tavaraliikenteen käyttämät radat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
	SIVURATA Merkinnällä osoitetaan tavaraliikenteen käyttämät pistoraiteet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
	LAIVAVÄYLÄ (syväys 4,3 / 4,2 / 2,4 m) Merkinnällä osoitetaan syväväylät sekä risteilyliikenteen ja uiton väylät.
	VENEVÄYLÄ (syväys 1,2 m)
	MELONTAREITTI Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistyskannalta tärkeitä melontareittejä.
	MOOTTORIKELKKAREITIN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset olemassa olevat ja suunnitellut maakunnalliset moottorikeikkailun runkoreitit.

	<i>Suunnittelumääräys:</i> Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä eri kuntien sekä maanomistajien kanssa.
● ● ● ● ● ● ● ●	ULKOILUREITIN YHTEYSTARVE Merkinnällä osoitetaan ohjeelliset maakunnallisesti merkittävät ulkoilureitit. <i>Suunnittelumääräys:</i> Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä eri kuntien sekä maanomistajien kanssa.
—	UUSI SÄHKÖNSIIRTOLINJA JA JÄNNITE 110/400 kV Merkinnällä osoitetaan uudet 110 kV tai 400 kV sähkönsiirtolinjat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.
110 kv — ② —	OHJEELLINEN SÄHKÖNSIIRTOLINJA JA JÄNNITE 110/400 kV Merkinnällä osoitetaan ohjeellinen, alustavasti suunniteltu 110 kV tai 400 kV sähkönsiirtolinjavaraus. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Nuojua-Huutokoski 400 kV sähkönsiirtolinjaa suunniteltaessa on huolehdittava siitä, ettei rakentaminen tai muu käyttö yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa luonnonsuojelulain 34 §:n tarkoittamalla tavalla merkittävästi heikennä alueella olevien tai siihen rajautuvien Natura 2000- verkostoon kuuluvien alueiden perusteena olevia luonnonarvoja.

6.	JOROISTEN KUNTAA KOSKEVAT MUUT MERKINNÄT JA MÄÄRÄYKSET
	SOTILASILMAILUN TILAPÄISTEN LENTOPAIKKOJEN SUOJAVYÖHYKE sv-5 (Varkaus/Joroinen) Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava. <i>Suunnittelumääräys:</i> Lentoliikennettä palvelevien sotilasilmailun tilapäisten lentopaikkojen suojavyöhykkeelle ei tule osoittaa melulle herkkiä toimintoja. Alueen maankäytön suunnittelussa on varauduttava kattavan rinnakkaistiestön toteuttamiseen. Alueelle sijoittuvista rakennushankkeista on pyydettävä puolustusvoimien lausunto.
	SOTILASILMAILUN TILAPÄISTEN LENTOPAIKKOJEN SUOJAVYÖHYKE sv-6 (säde 12 km, Varkaus-Joroinen) Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon sotilasilmailun tilapäisestä lentopaikasta johtuvat maankäytön rajoitukset. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja luvituksessa on pyydettävä puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain mukainen lausunto suunnitelmista, joissa alueelle sallitaan yli 30 m korkea rakennus tai rakennelma.
	KESKUSTATOIMINTOJEN ALAKESKUS (ca1) Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä, vahvoja keskustatoimintojen alakeskuksia, joihin sijoittuu seudullisia palveluita sekä asumista. Merkinnän osoittamalle alueelle voidaan sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan suuryksiköitä. <i>Suunnittelumääräys:</i> Alueiden käytön suunnittelussa tulee luoda edellytykset vetovoimaisen keskusta-alueen kehittämiselle sekä monipuolisten palveluiden ja asumisen sijoittumiselle. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, viihtyisän elinympäristön luomiseen, kulttuuriympäristön arvoihin sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vapaa-ajan ja ympärivuotisen asumisen kehittämiseen.
	SÄHKÖNSIIRTOLINJA JA JÄNNITE 110/400 kV Merkinnällä osoitetaan olemassa olevat 110 kV ja 400 kV sähkönsiirtolinjat. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus.

Koko maakuntaa koskevana suunnittelumääräyksenä Joroisissa tulevat voimaan myös seuraavat suunnittelumääräykset:

VÄHITTÄISKAUPAN SUURYKSIKÖT

Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat, ellei selvitysten perusteella toisin osoiteta:

	Maakuntakaavojen alueet, joilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja muu kuin 4000 k-m²	Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja
Tilaa vaativa erikoiskappi		
Kuopio	A 11.001, TP 11.801, TP 11.811, TP 11.814, T 11.800	12000
Iisalmi	A 21.001, TP 21.810, T 21.801, T 21.803	7000
Joroinen	A 4.001	5000
Siilinjärvi	A 13.001, TP 13.810	7000
Varkaus	A 51.001, TP 51.801, T 51.800	7000
Lapinlahti	A 24.001	5000
Leppävirta	A 52.001, T 52.801	5000
Kiuruvesi	A 23.001, T 23.800	5000
Suonenjoki	A 31.001	5000
Muu erikoiskauppa		
Kuopio	A 11.001, TP 11.801, TP 11.811, TP 11.814, T 11.800	5000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m² koko maakunnassa.

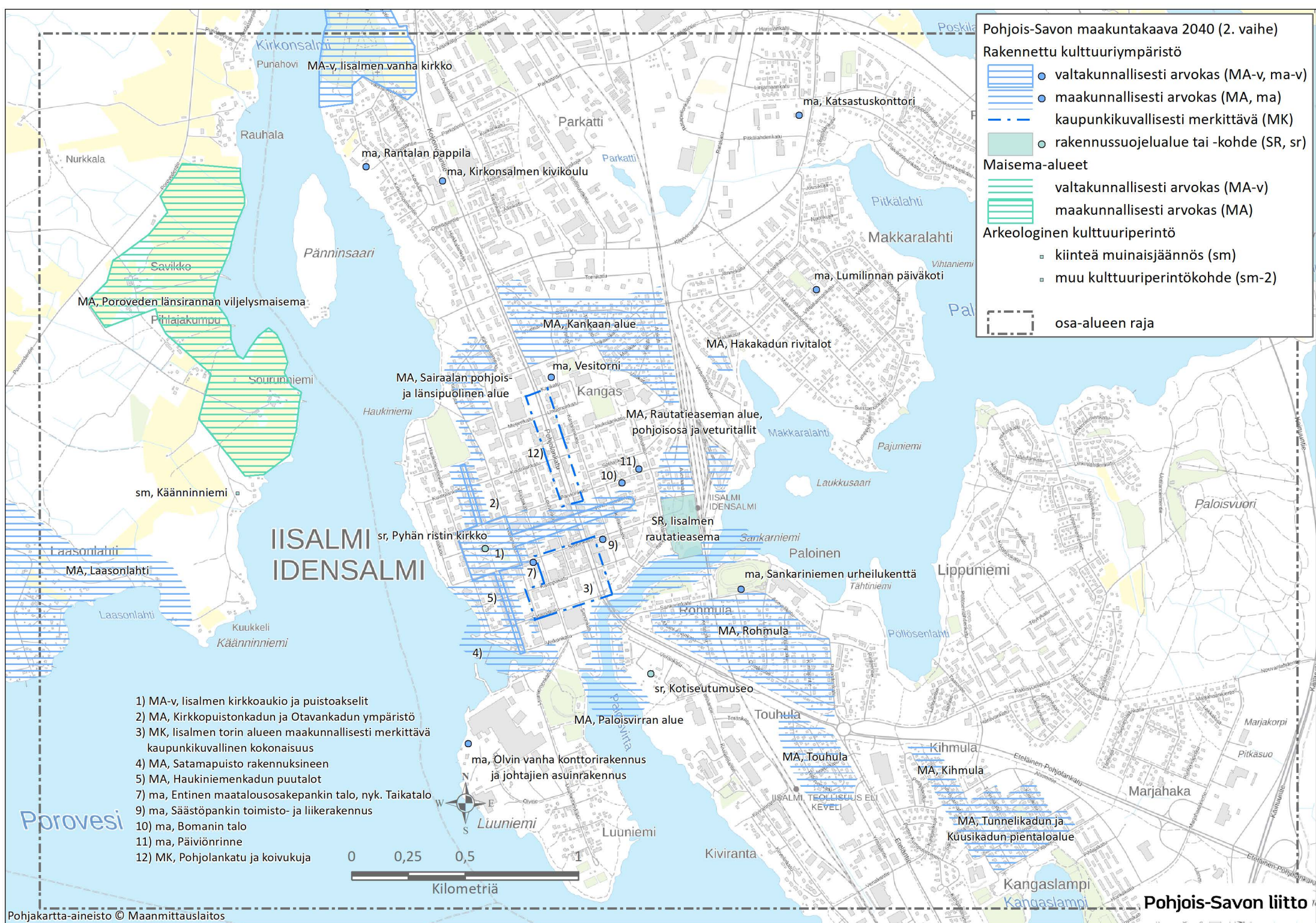
Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m². Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Geoenergia

Yksityiskohtaisessa suunnittelussa uusia, erityisesti kaukolämpöverkoston ulkopuolella sijaitsevia asuin-, kauppa-, teollisuus- ja työpaikka-alueita suunniteltaessa on pyrittävä selvittämään geoenergian ja/tai muiden uusiutuvien energiankäyttömuotojen hyödyntämismahdollisuudet.

7. LIITTEET

7.1 Osa-aluekartat: Taajamien kulttuuriympäristöt

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

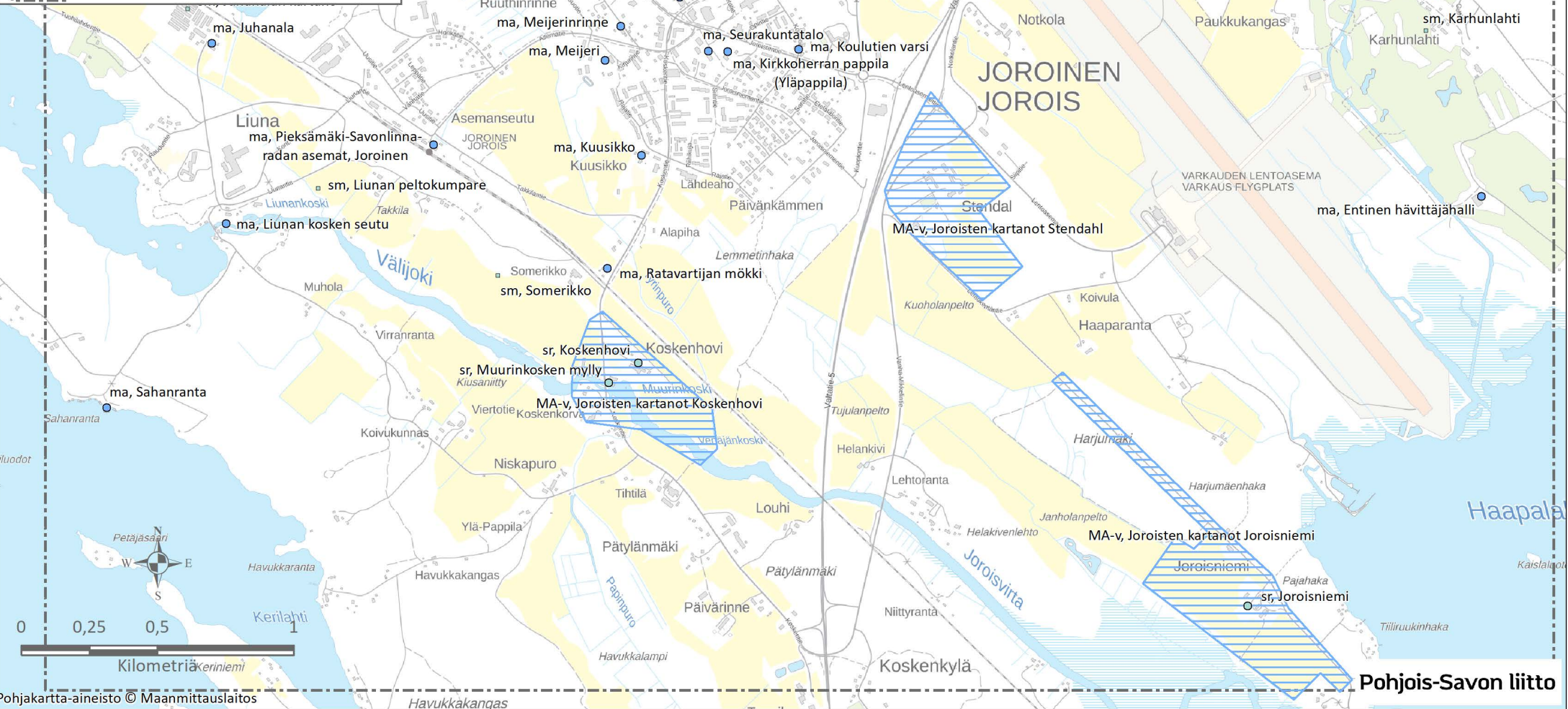
Maisema-alueet

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-2)

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

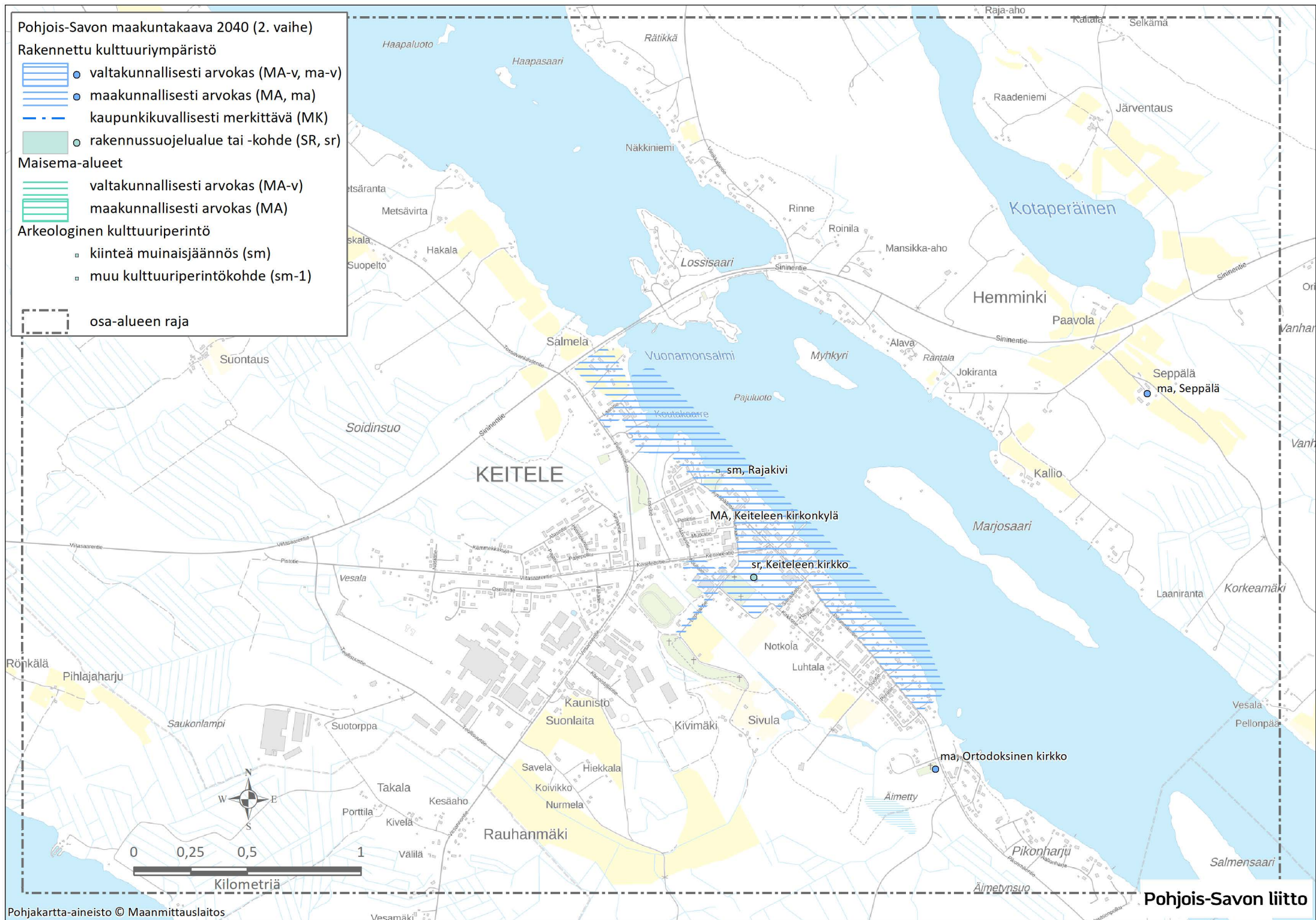
Maisema-alueet

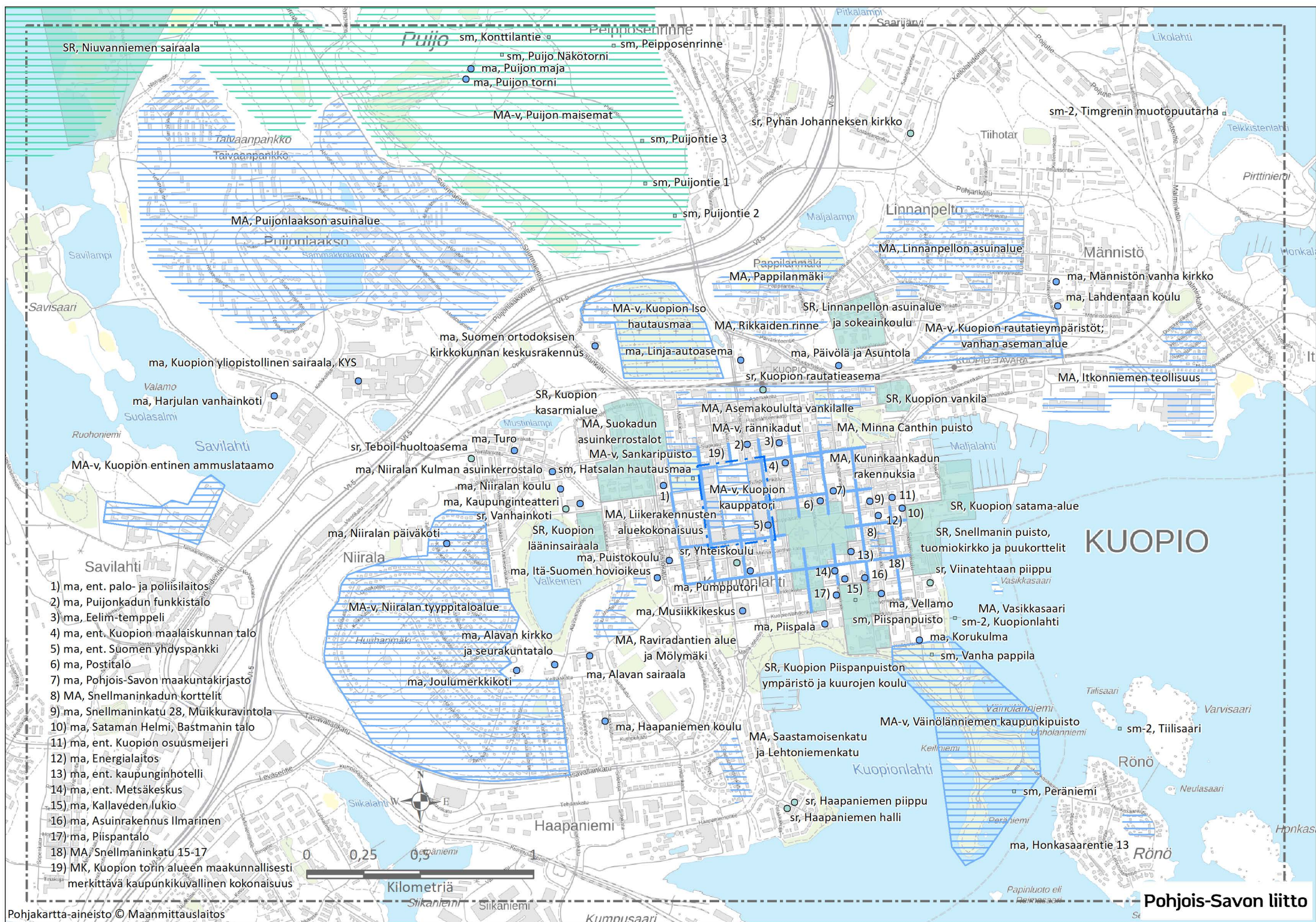
- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

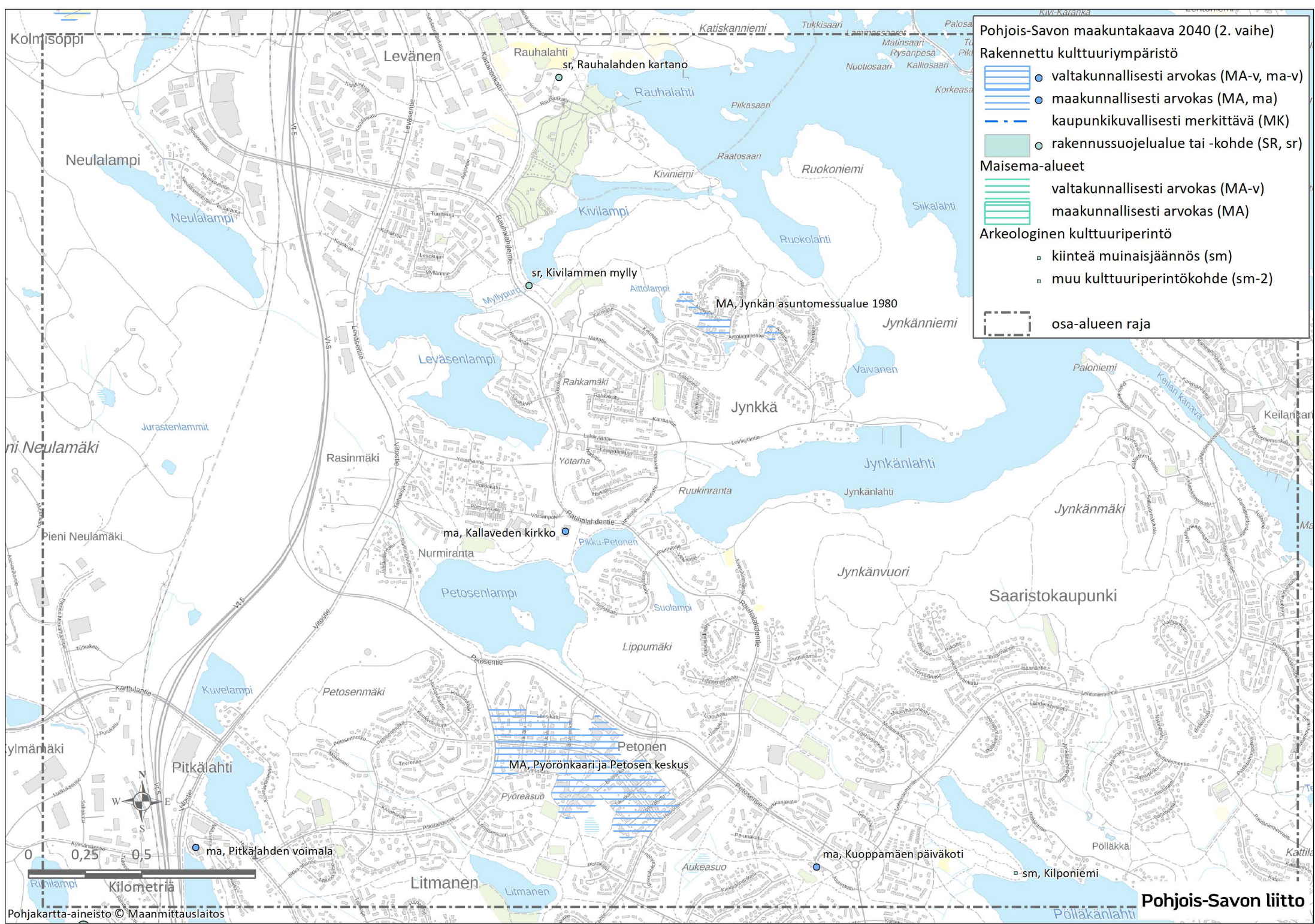
Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

 osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- ● valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- ● maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- - - - kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- ○ rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

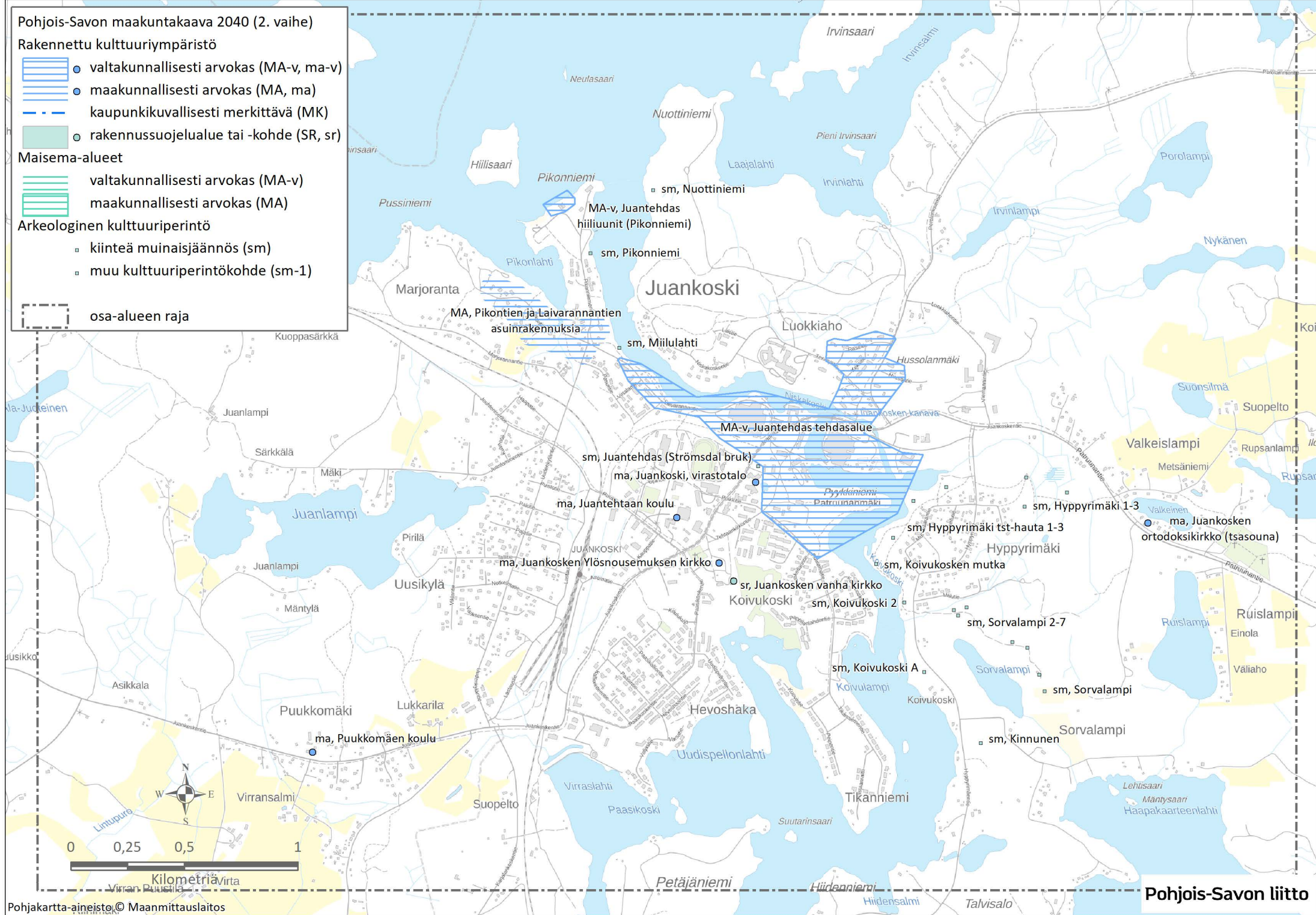
Maisema-alueet

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

 osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkiuullisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

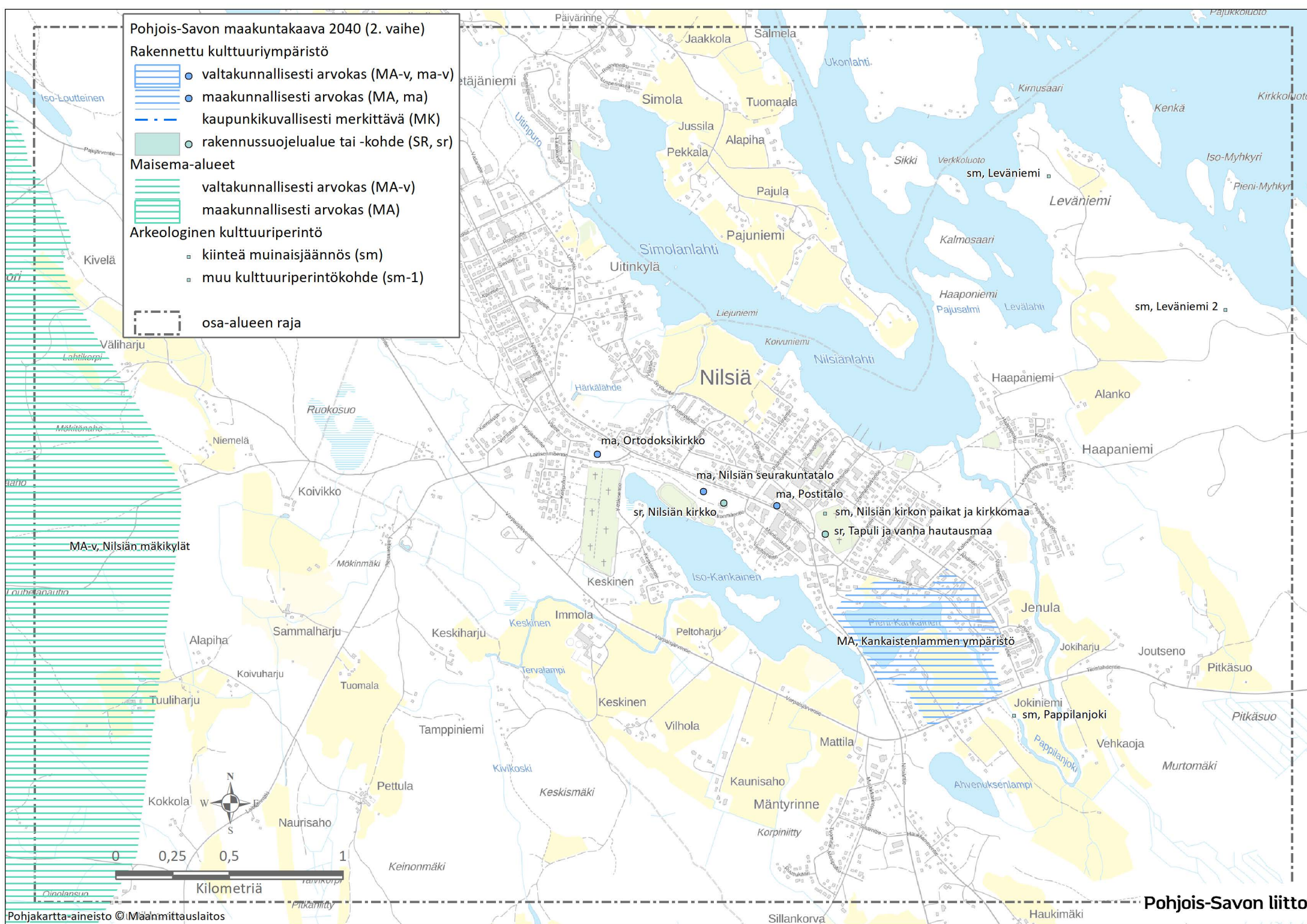
Maisema-alueet

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

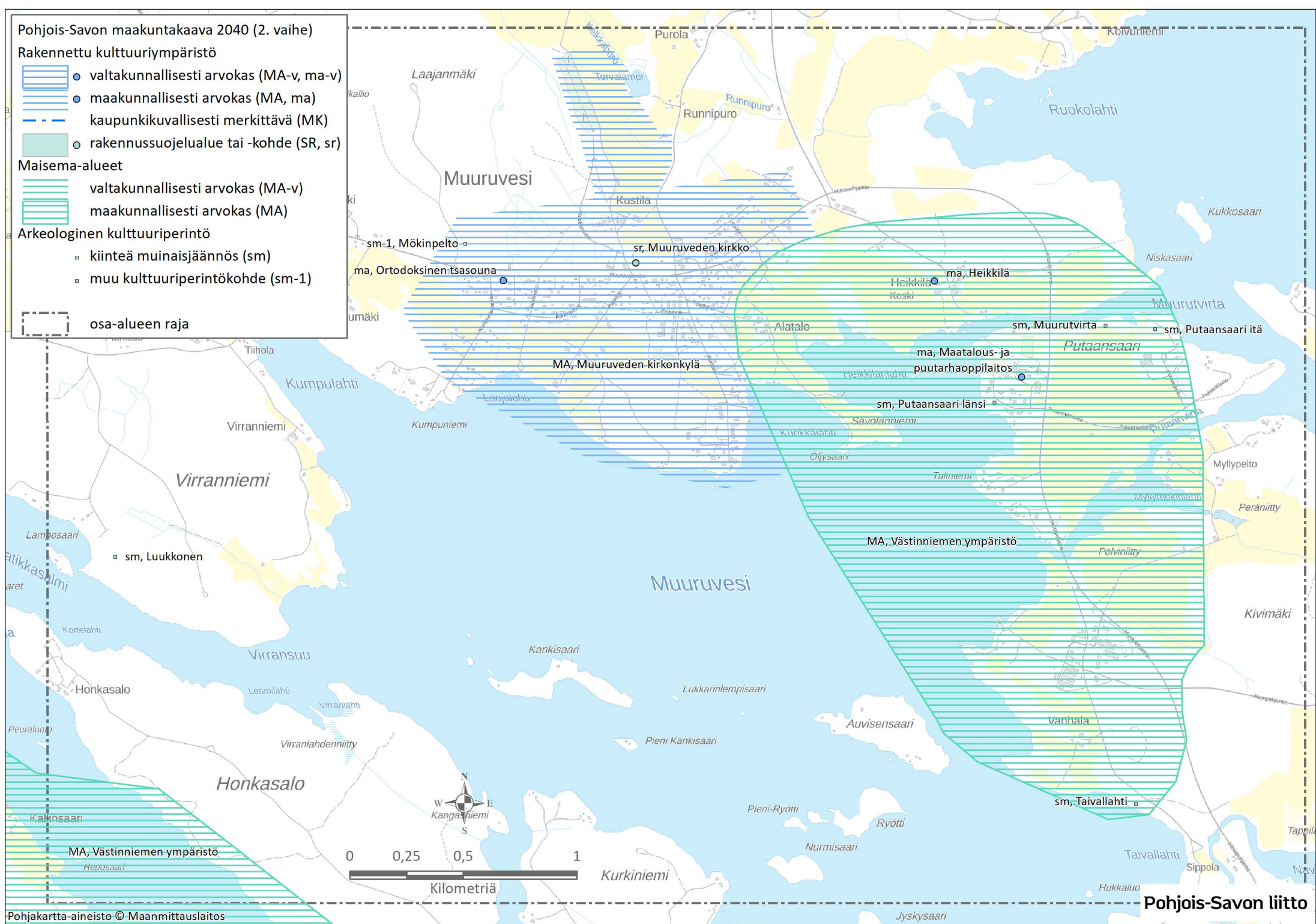
Maisema-alueet

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

Maisema-alueet

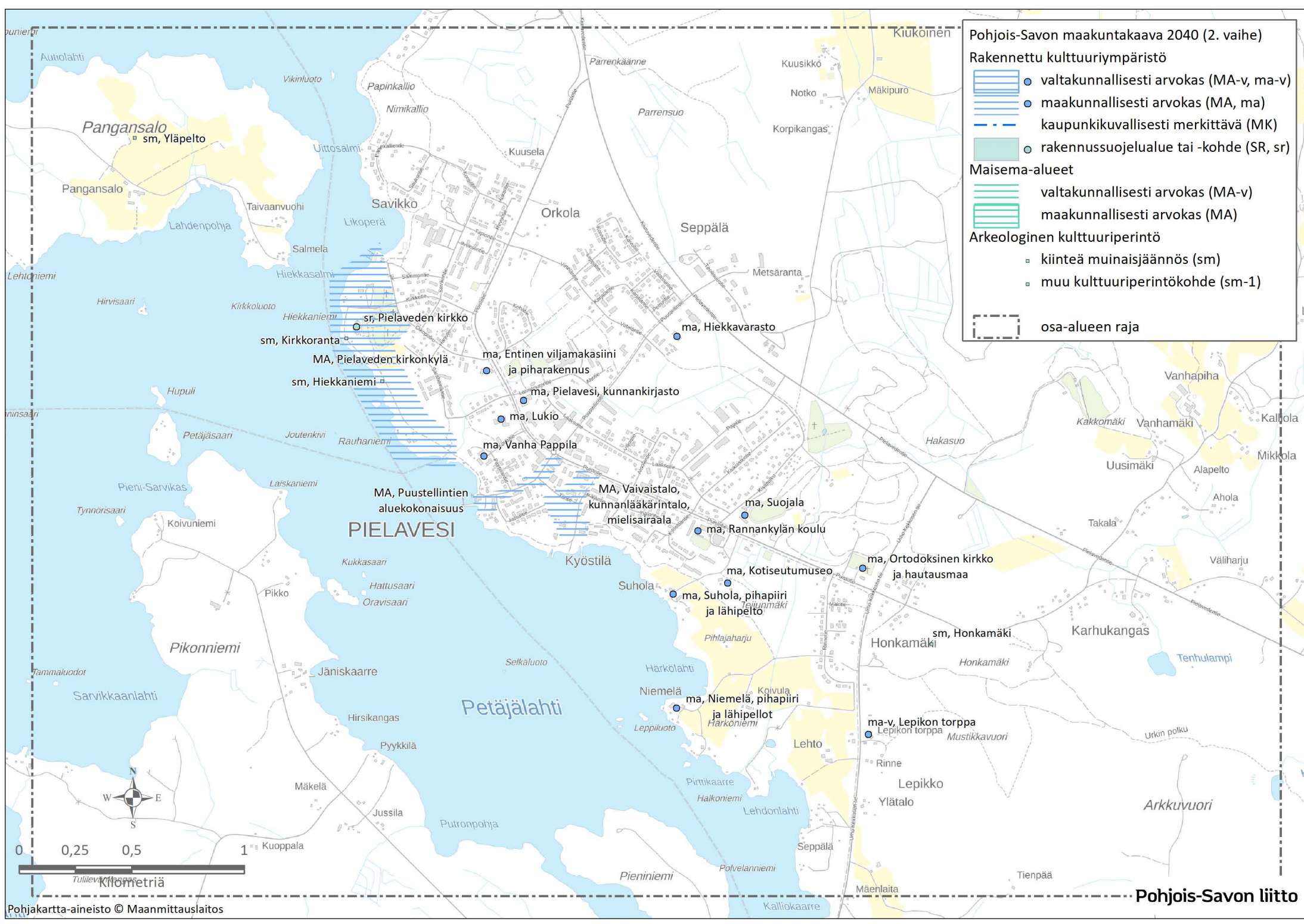
- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

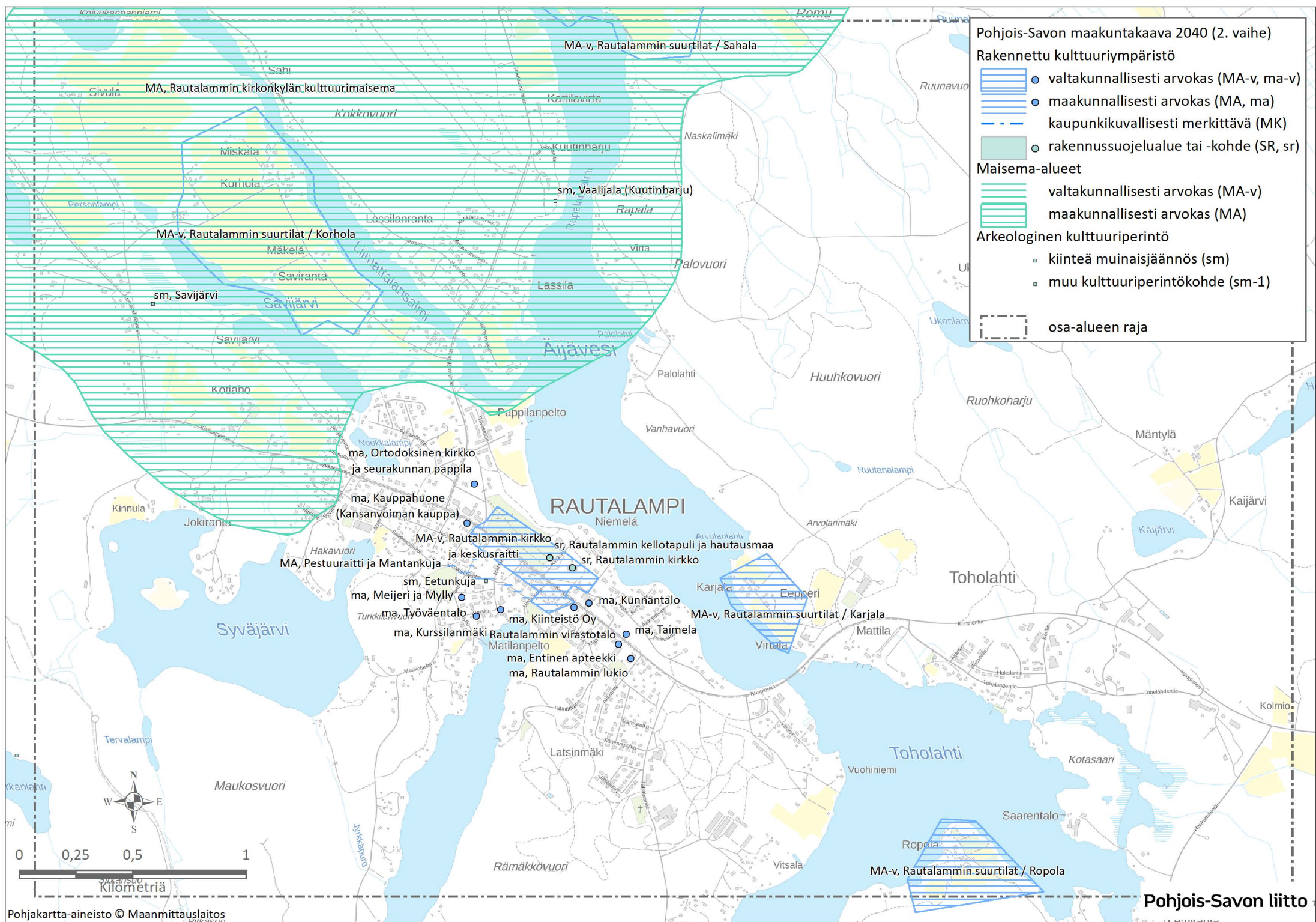
Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- ● valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- ● maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- - - - kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- ○ rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

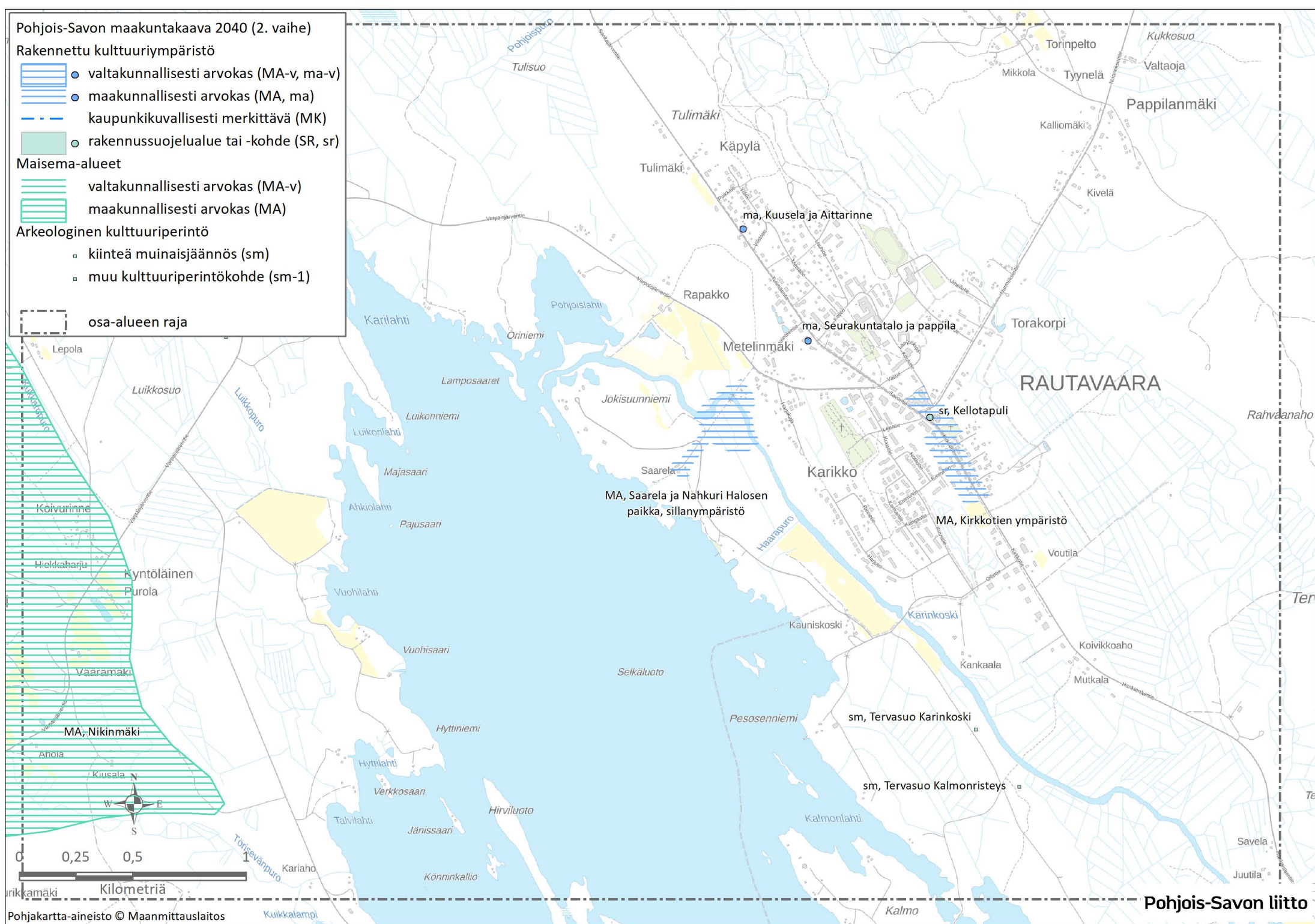
Maisema-alueet

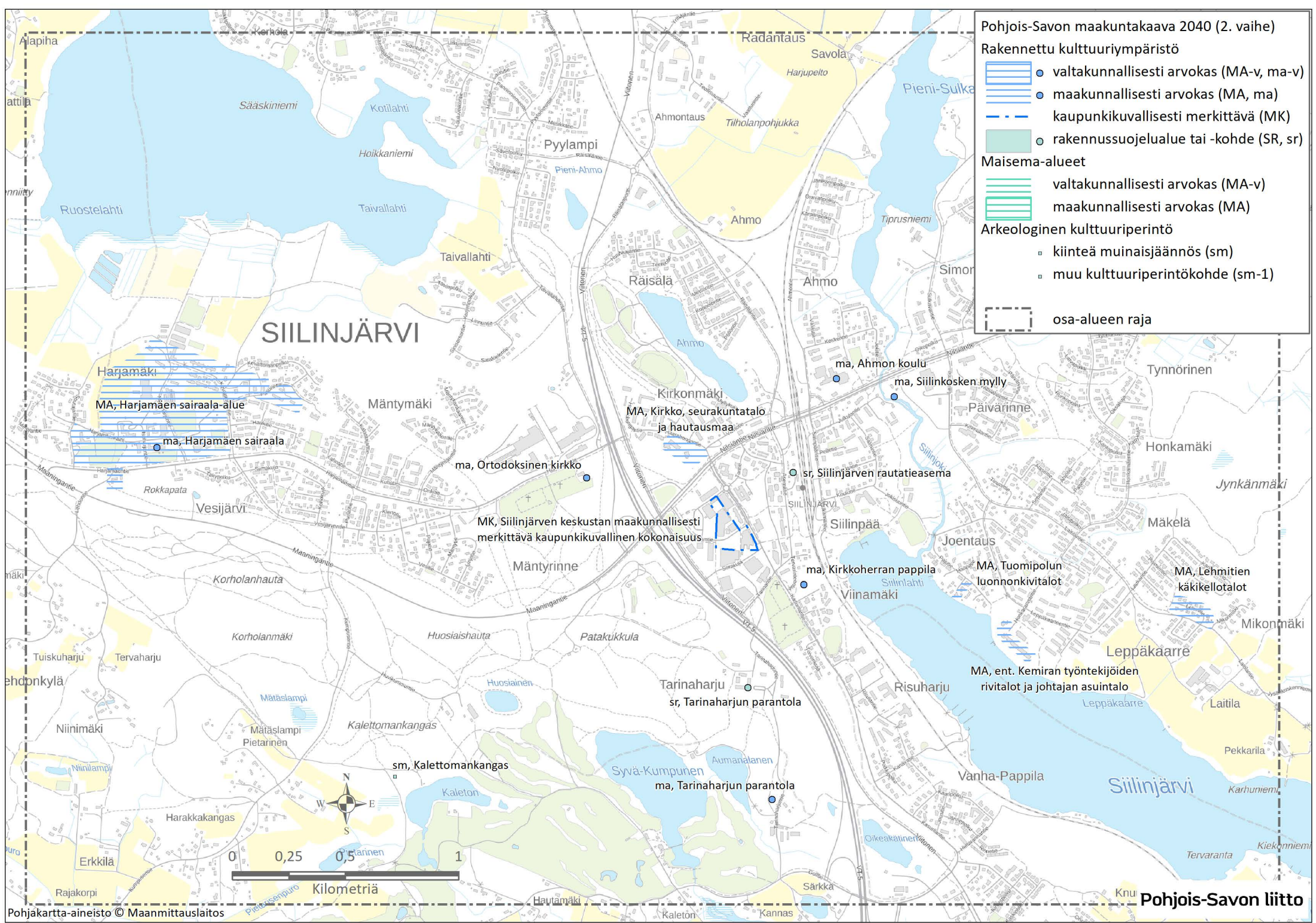
- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäänös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

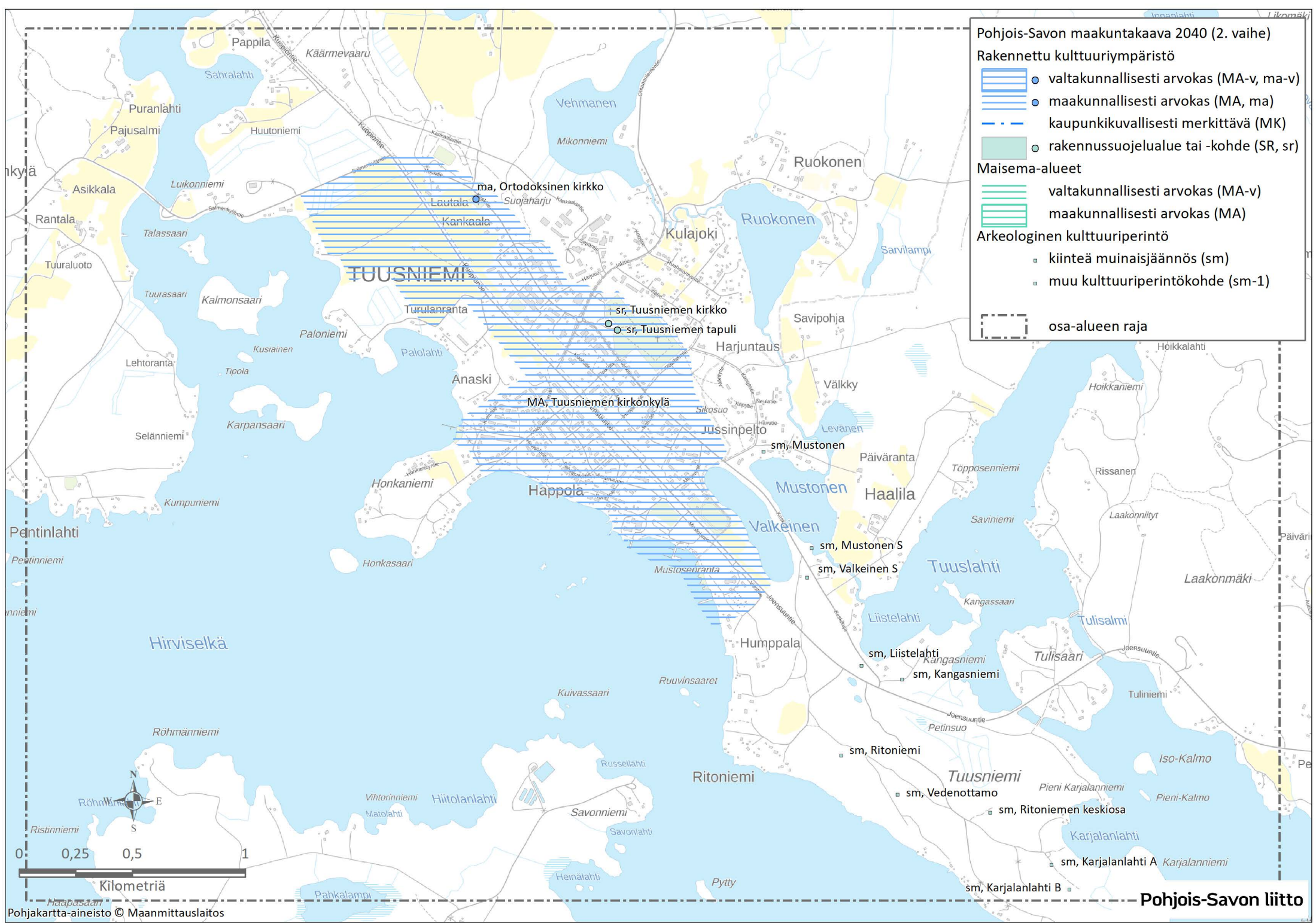
 osa-alueen raja

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

Maisema-alueet

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-1)

osa-alueen raja

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 (2. vaihe)

Rakennettu kulttuuriympäristö

- valtakunnallisesti arvokas (MA-v, ma-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA, ma)
- kaupunkikuvallisesti merkittävä (MK)
- rakennussuojelualue tai -kohde (SR, sr)

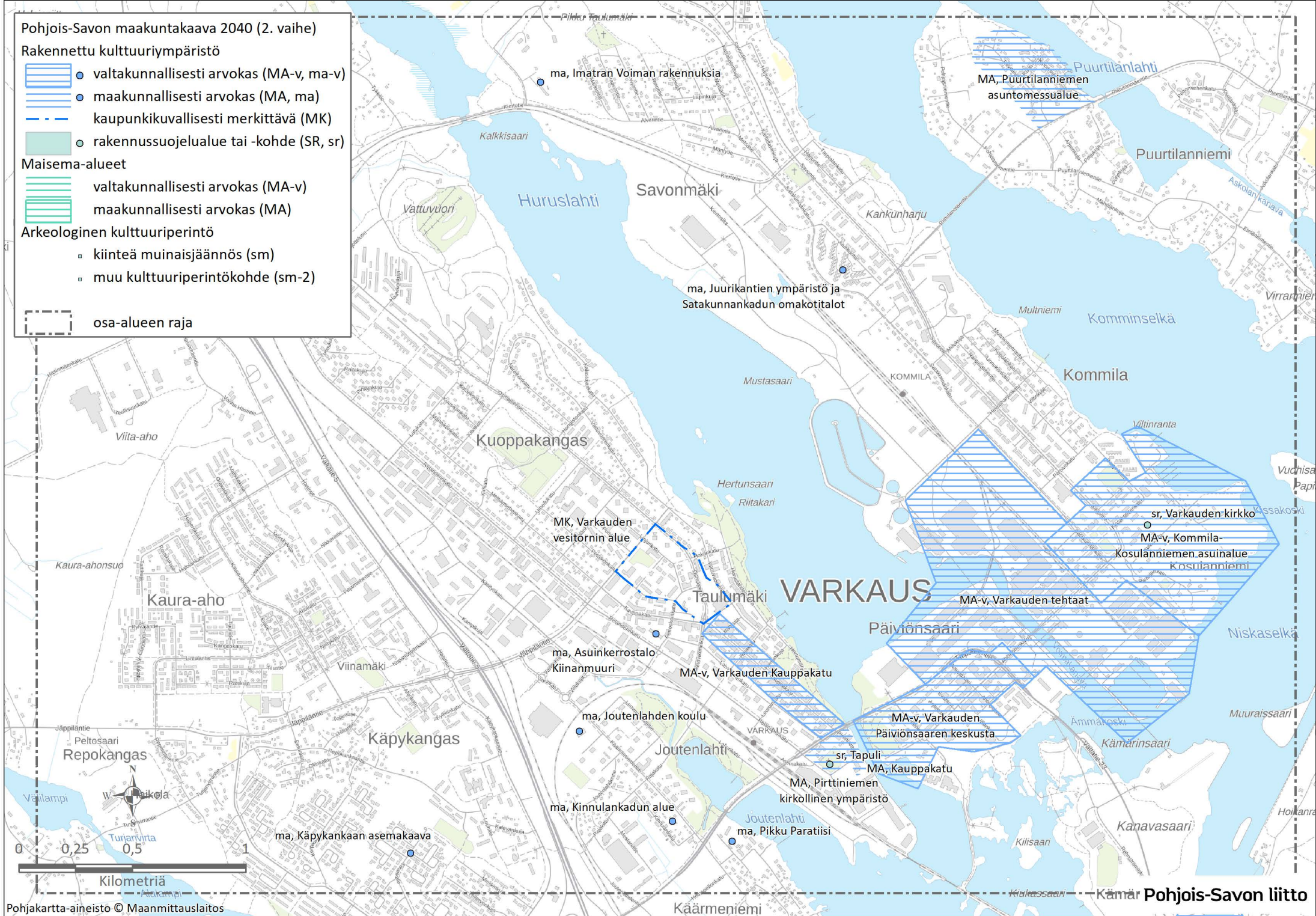
Maisema-alueet

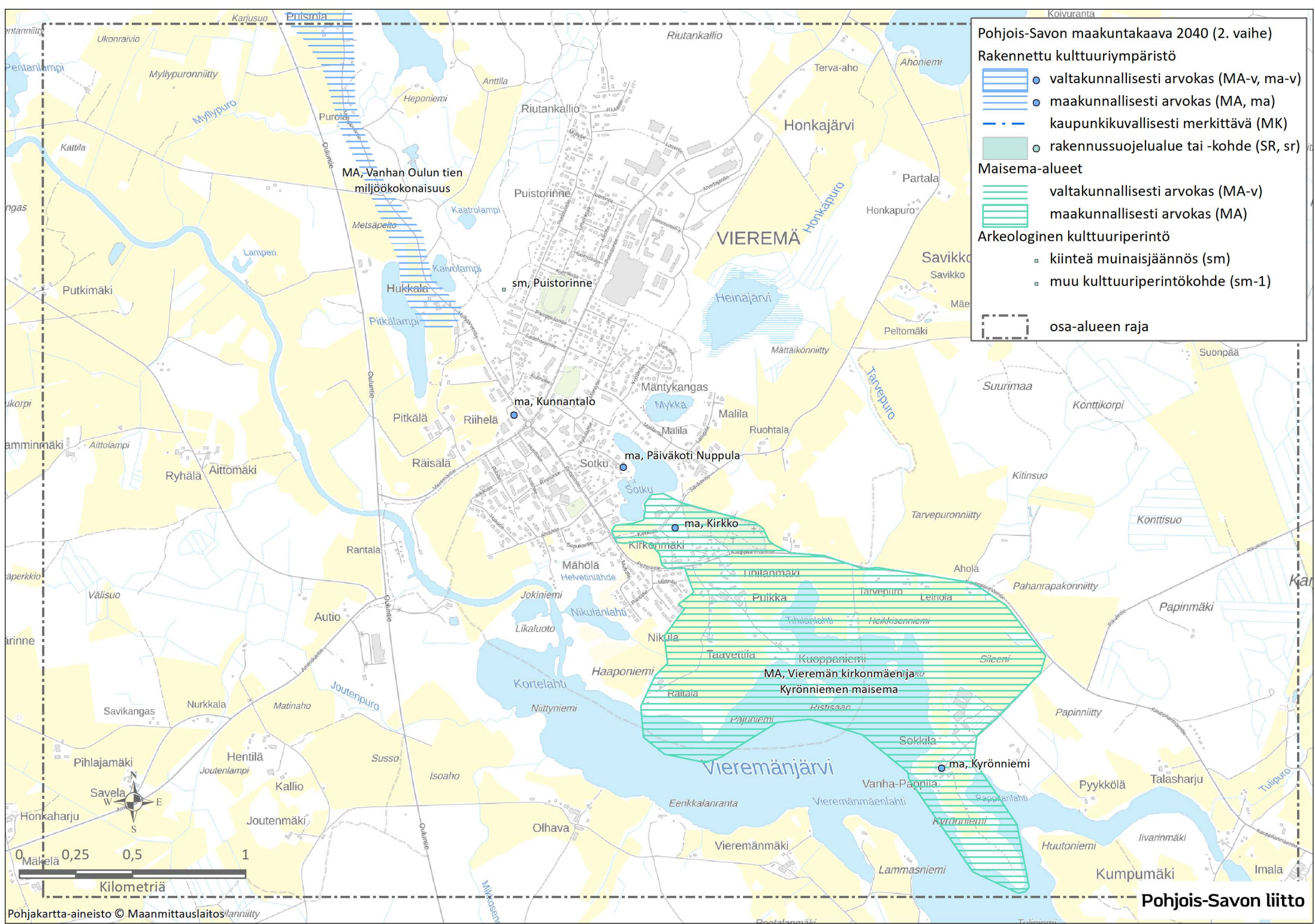
- valtakunnallisesti arvokas (MA-v)
- maakunnallisesti arvokas (MA)

Arkeologinen kulttuuriperintö

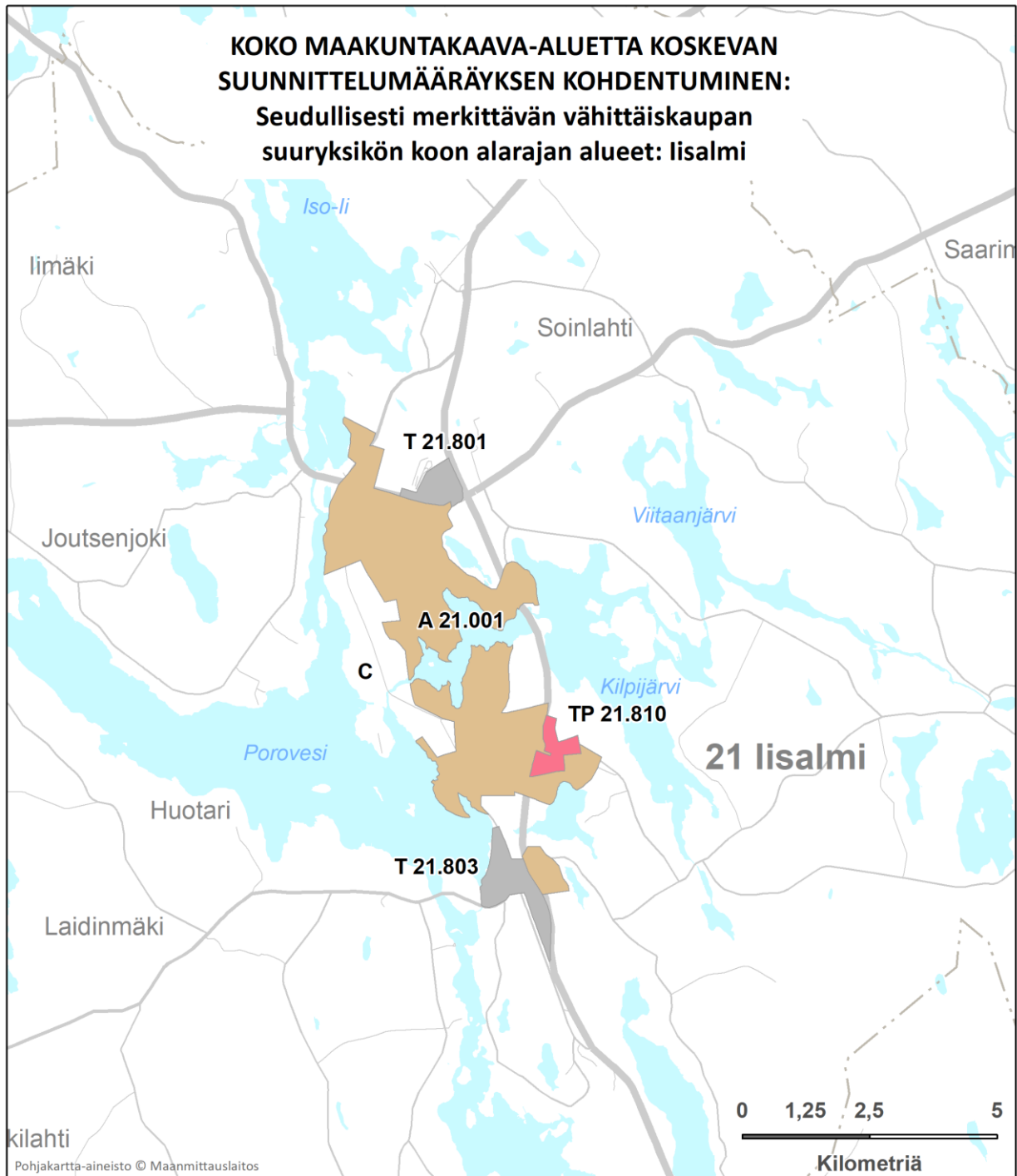
- kiinteä muinaisjäännös (sm)
- muu kulttuuriperintökohde (sm-2)

osa-alueen raja

7.2 Seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa ohjaavat kartat

Kartassa osoitetuilla maakuntakaava-alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat:

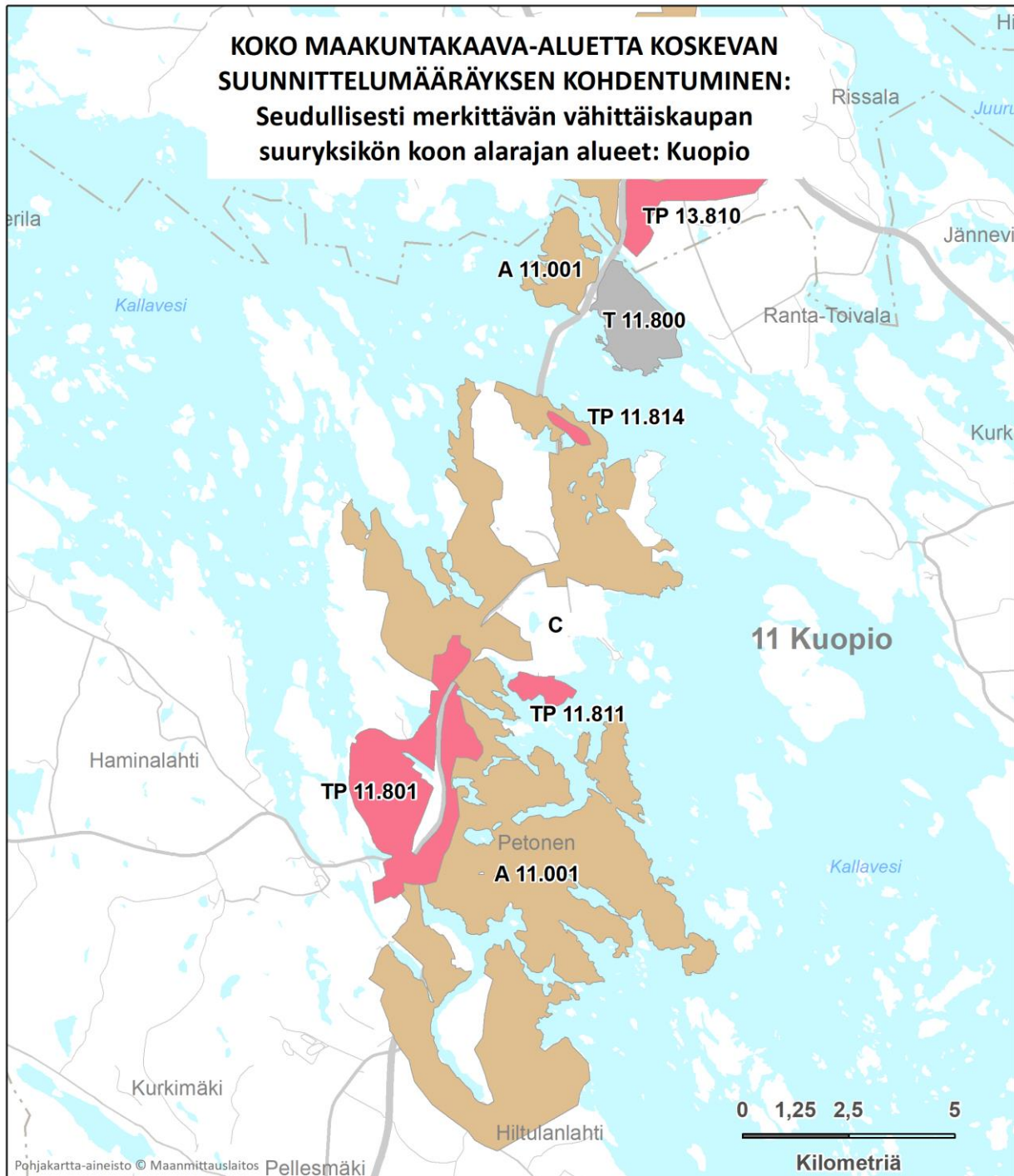
Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat, k-m2			
	Päivittäis-tavarakauppa	Tilaa vaativa erikoiskauppa	Muu erikoiskauppa
Kuopio (pl. Nilsä, Maaninka, Juankoski)	4000	12000	5000
Iisalmi, Siilinjärvi, Varkaus	4000	7000	4000
Lapinlahti, Leppävirta, Kiuruvesi, Suonenjoki,	4000	5000	4000
Muut alueet	4000	4000	4000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2.

Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2 koko maakunnassa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Pohjois-Savon liitto

Kartassa osoitetuilla maakuntakaava-alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat:

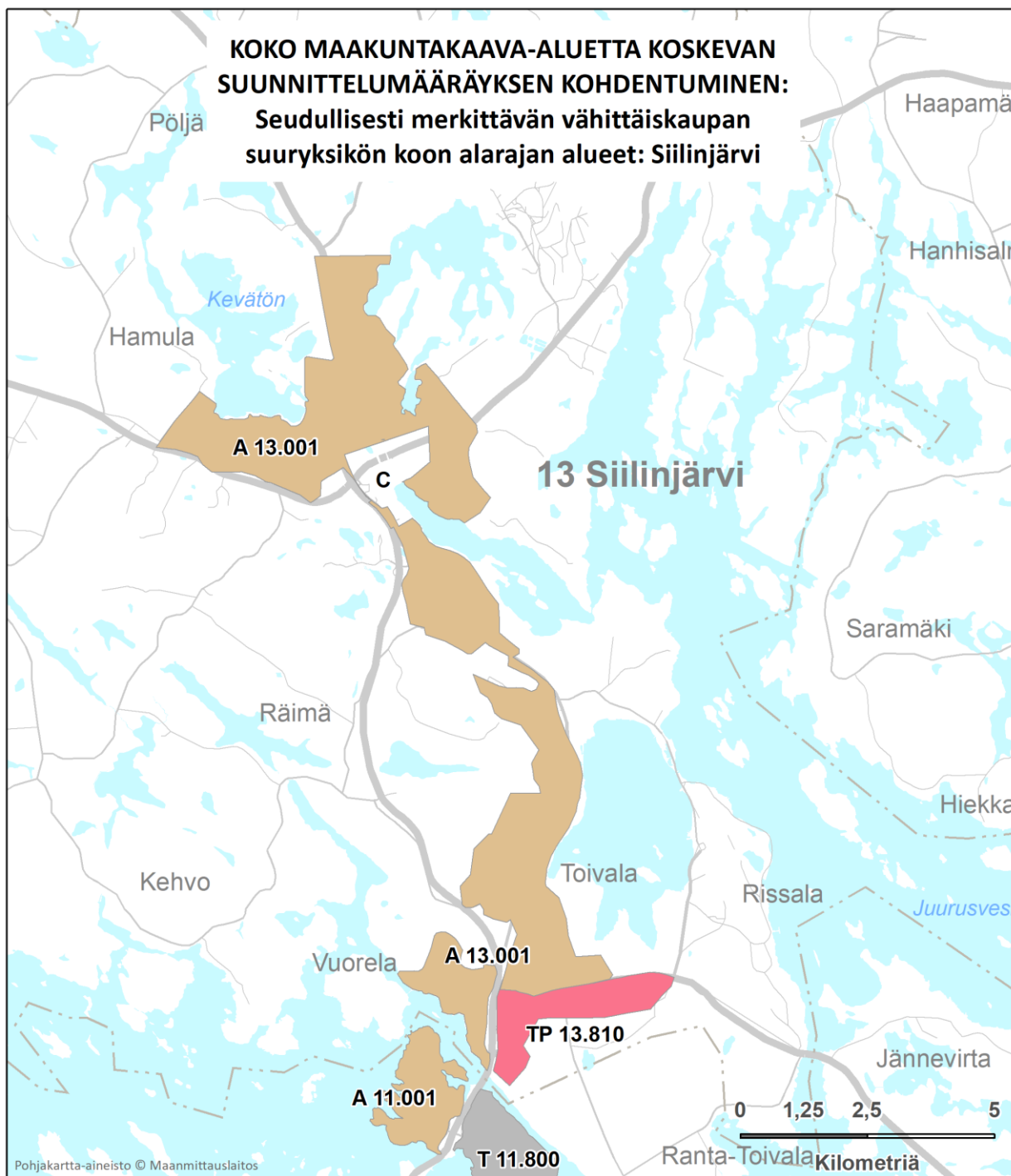
Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat, k-m2			
	Päivittäis-tavarakauppa	Tilaa vaativa erikoiskauppa	Muu erikoiskauppa
Kuopio (pl. Nilsä, Maaninka, Juankoski)	4000	12000	5000
Iisalmi, Siilinjärvi, Varkaus	4000	7000	4000
Lapinlahti, Leppävirta, Kiuruvesi, Suonenjoki,	4000	5000	4000
Muut alueet	4000	4000	4000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2.

Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2 koko maakunnassa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Pohjois-Savon liitto

Kartassa osoitetuilla maakuntakaava-alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat:

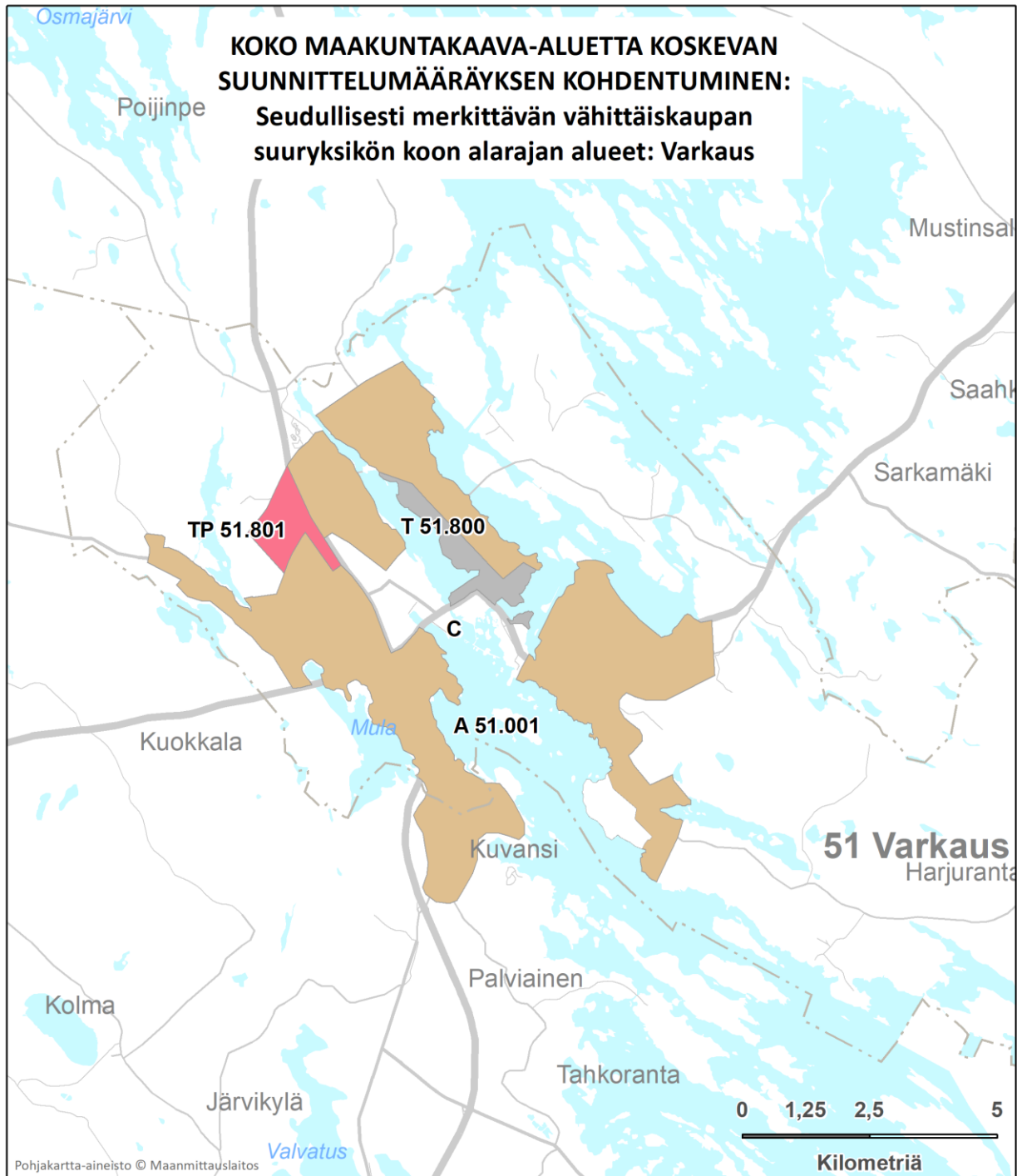
Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat, k-m2			
	Päivittäis-tavarakauppa	Tilaa vaativa erikoiskauppa	Muu erikoiskauppa
Kuopio (pl. Nilsä, Maaninka, Juankoski)	4000	12000	5000
Iisalmi, Siilinjärvi, Varkaus	4000	7000	4000
Lapinlahti, Leppävirta, Kiuruvesi, Suonenjoki,	4000	5000	4000
Muut alueet	4000	4000	4000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2.

Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2 koko maakunnassa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Pohjois-Savon liitto

Kartassa osoitetuilla maakuntakaava-alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat ovat seuraavat:

Seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alarajat, k-m2			
	Päivittäis-tavarakauppa	Tilaa vaativa erikoiskauppa	Muu erikoiskauppa
Kuopio (pl. Nilsä, Maaninka, Juankoski)	4000	12000	5000
Iisalmi, Siilinjärvi, Varkaus	4000	7000	4000
Lapinlahti, Leppävirta, Kiuruvesi, Suonenjoki,	4000	5000	4000
Muut alueet	4000	4000	4000

Muilla kuin edellä mainituilla alueilla seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2.

Päivittäistavarakaupassa seudullisesti merkittävän vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4000 k-m2 koko maakunnassa.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee edistää kaupan kilpailun toteutumista.

Pohjois-Savon liitto